

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 4 po południu z tygodniem świąt i niedziel.
Numer pojedynczy kosztuje w miejscu 5 centów, pocztą 7 centów. — Biuro Redakcji i Administracji ulica Wałowa nr. 29. — Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi rocznie 16 zł., półrocznie 8 zł., kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 35 ct. W miejscu rocznie 12 zł., półrocznie 6 zł., kwartalnie 3 zł., miesięcznie 1 zł. Przewodnik naukowy i literacki, dodatek miesięczny do „Gazety Lwowskiej” otrzymują cało- i półroczni subskrybenci bezpłatnie, jednakże ci tylko, którzy prenumerują od 1 stycznia do końca czerwca lub od 1 lipca do końca grudnia, ewentualnie zaś i miesięczni za dopłatą, pierwszy 75 ct., drudzy 30 ct. — Przewodnik prenumerowany osobno kosztuje 4 zł.

Jednorazowe inseraty obliczają się po 7 centów kilkunastu po 6 centów od miejsca 1 wiersza. Inseraty przyjmują w Austrii i Niemczech wszystkie agencje anonsów; we Francji w Paryżu wyłącznie agencja p. A. d. a. m. a, Rue Clement 4.

CZEŚĆ URZĘDOWA

Jego ces. i król. Apostolska Mość Najjaśniejszy Pan udał się dnia 12 b. m. z Jego Król. Mością Królem Serbii ponownie na manewry nad dolną Morawą, ewentualnie do Ebenthal.

Jego ces. i król. Apostolska Mość Najjaśniejszy Pan powrócił dnia 13 b. m. po południu wraz z Królem Serbii z manewrów nad dolną Morawą do Wiednia.

2. Biuletyn.

Stan zdrowia Jej ces. i król. Wysokości Najdostojniejszej Arcyksiężnej Alicyi, Wielkiej Księżny Toskany, jakoteż nowonarodzonej Arcyksiężniczki jest zupełnie zadowalający.

Saleburg, 12 września 1884.

Dr. Kuhn r. w.,
c. k. profesor.

3. Biuletyn.

Stan zdrowia Jej ces. i król. Wysokości Najdostojniejszej Arcyksiężnej Alicyi, Wielkiej Księżny Toskany i nowonarodzonej Arcyksiężniczki jest ciągle bardzo pomyślny.

Saleburg, 13 września 1884.

Dr. Kuhn,
c. k. profesor.

Jego ces. i król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 5 września b. r., kustosza dr. Alberta Ilg, zamianować najmłodszej dyrektorem drugiej grupy artystyczno-historycznych zbiorów Najwyższego Domu cesarskiego.

Minister wyznań i oświecenia nadał suplentowi w c. k. szkole przemysłowej w Saleburgu, Adolfowi Waneck, posadę nauczycielską dla języka niemieckiego i geografii w c. k. szkole przemysłowej w Czerńowcach.

Prezydium lwowskiego c. k. wyższego sądu krajowego nadało kanceliście c. k. sądu krajowego we Lwowie, Maciejowi Korczyńskiemu, posadę oficjalną c. k. wyższego sądu krajowego we Lwowie.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała nauczyciela, Jana Tatare w Piekarach, rzeczywistym nauczycielem szkoły etatowej w Liszkach; nauczycielkę, Rozalię Szweczykównę w Modlnicy, rzeczywistą nauczycielką szkoły etatowej w Modlnicy i nauczycielkę, Maryę Stańkowską w Wenau, rzeczywistą nauczycielką szkoły etatowej w Weryni.

CZEŚĆ NIEURZĘDOWA

Lwów, 15 września.

Ciężka, straszliwa klęska nawiedziła Włochy. Depesze telegraficzne i prywatne doniesienia przynoszą przerażające szczegóły o zamieszaniu, trwodze i ogólnem rozprężeniu stosunków, jakie wywołało na półwyspie apenińskim widmo epidemii. Jeden z lekarzy niemieckich, przebywający w Neapolu, opowiada, że sceny, których codziennie jest świadkiem, zdają się go przenosić w czasy średniowieczne. Najciężniejszy zabobon, trudne do wypłnienia przesady i nałogi połączyły się, aby ubezwładnić wszelkie środki ratunku. Do tego przybywa nędza, która nigdzie może w tak okropnych nie pojawia się rozmiarach, jak właśnie w Neapolu. Obok przepychu, z jakim tylko w pierwszorzędných stolicach Europy spotkać się można, odbija ona tem silniej; może żadne miasto na świecie nie gromadzi w sobie tylu nędzarzy, nie mających gdzie skłonić głowy, żyjących z dnia na dzień w bezczynności, o głodzie i chłódzie i na w pół dziedziczących. Wśród

takich stosunków, wobec nieprzepraszalnych trudności przy zaprowadzaniu środków sanitarnych, niepodobna się dziwić, iż cholera obrała sobie Neapol za główne siedlisko i czyni w nim tak straszliwe spustoszenia. Bezradność niższych organów rządowych i zupełny brak samopomocy w masach przerażonej ludności, dopełniają rozmiarów klęski.

W owych to dniach nawiedzenia i ogólnego niemal upadku ducha, wśród tej przerażonej i tak okropnie dotkniętej ludności, zjawił się nagle sam monarcha, „pierwszy obywatel królestwa” i z najszczytniejszem zaparciem się stanął odważnie u wyłomu, a własnym przykładem dodając ducha zropancom, powołał na opuszczone stanowisko przelektłych, przypominał obowiązek tym, którzy w pierwszym rzędzie są powołani do czuwania nad życiem i zdrowiem współobywateli, przywrócił wreszcie pewną równowagę w rozluźnionych zupełnie stosunkach. W towarzystwie swojego brata i pierwszych doradców korony, monarcha odwiedza i pociesza chorych, osładza ich cierpienia; nie przesłusza go zapowietrzona atmosfera nędznych chat i poddaszy; król idzie tam gdzie niebezpieczeństwo największe, gdzie pomoc najbardziej potrzebna. Do orszaku jego wkrada się zaraz i kilka ofiar porywa, ale monarcha nie schodzi ze stanowiska, owszem z podwojonym heroizmem podejmuje walkę z nieubłagany wrogiem. Lud, zelektryzowany takim poświęceniem, budzi się z dotychczasowego osłupienia, myśli o własnym ratunku, a samowiedza, siła i poczucie obowiązku, poczynają na nowo ożywiać koła, powołane do wykonywania przepisów i oddawania usług nawiedzonych ciężko ludności. Z podziwieniem i rzewną sympatją świat cały zwraca dzisiaj wzrok swój ku miastu, gdzie pośród strasznych spustoszeń

jaśniej wspinała postać króla, który łączy w sobie tyle cnót wzniosłych, budzących w całej Europie jednakie uczucia podziwu. Najpierwszym zaś, który pospieszył z wyrażeniem królowi Humbertowi tych uczuć, z powodu bohaterstwa jego, był Ten wspólnomysłny i dobrotliwy Monarcha, którego Tron, jaśniejący wielkością tradycji i cnót Habsburgów, otacza niezwalczone zastęp wdzięcznych austriackich ludów — Monarcha, który jako prawdziwy Ojciec ojczyzny spieszny zawsze ku dotkniętym klęską z pomocą i pociechą...

W takich dniach udrczenia, przez jakie przechodzą obecnie Włochy, ściera się tem bardziej węzeł między władzą i ludami, idea monarchiczna święci swój tryumf, zdobywając sobie w sercach i przekonaniach ludu grunt niezachwiany. A właśnie we Włoszech, gdzie rozkładowe antimonarchiczne żywioły tylekroć czyniły zabiegi dla zapewnienia zwycięstwa skrajnej propagandzie, zachowanie się bohaterskie króla ma tem donioślejsze znaczenie. Opromieniony bohaterstwem majestat królewski, potęgą swej wielkości zadaje ciężki cios tym, którzy rozprawiają głośno o uszczęśliwieniu ludzkości, a świecą nieobecnością swoją tam, gdzie nędza i cierpienie wymaga pomocnej a pełnej poświęcenia dłoni.

KORESPONDENCJE

Warszawa, 12 września.

Z zadowoleniem należy zaznaczyć, iż w ciągu pobytu w mieście naszym dworu carskiego, policja, która przed przyjazdem carstwa i w czasie samego przyjazdu opanowała całą sytuację, została cofnięta na plan drugi a Warszawa przybrała już w drugim dniu pobytu carstwa zwykłą fizjonomię. Z nader uprzedzającego zachowania się orga-

Z TURYNU

III.

Zameczek i wieś średniowieczna. — Myśl przewodnia komitetu — jej urzeczywistnienie. — Opis szczegółowy. — Obchód inauguracyjny. — Konferencje.

(Ciąg dalszy.)

Innem koniecznym następstwem owego ducha czasu jest pewna względna surowość i niewygoda mebli, której zapobiegano mnożeniem bogatych okryć, makat miękkich, poduszek, ławek mogących przenosić się z miejsca na miejsce, a potem formy ich, po większej części przenośne, składane. Stoły spoczywają na kozłach, krzesła obracają się i zginają na śrubach. Ozdoby zaś wszystkie, snycerskie i inne, czerpane najczęściej z dziedzin architektury, jej arabesków, floresów, wzorców roślinności i zwierzęcego świata, fantazyjne bogate, odpowiadają ściśle, zarówno z ornamentyką pism, pergaminów, ogólnemu gotyckiemu stylowi. W tej mierze, zameczek Turynski jaśniej niepośledniem bogactwem. Wiek XV, który on tak doskonale uprzytomnia, słyna z różnorodności i krasy ornamentacji, z przepychu i wspaniałości domów i komnat pańskich. W ciągu XIV stulecia życie baronów stawało się coraz mniej niespokojnem, a mieszkania ich coraz stałe w wieku XV. W zwyczajach i obyczajach czasu tego przejawia się już przepych i zbytek, posunięty do wysokiego sto-

pnia. A staje się to, nie tylko skutkiem naturalnego postępu, który w epoce tej sięgał już szczytu, nie tylko skutkiem stanu rzeczy, odpowiadającego dzielnemu podówczas rozwojowi instytucji feudalnych, lecz dzięki też innej przyczynie wewnętrznej a społecznej, która nie miała się przyczynić do tego. Był nią mianowicie potężny wpływ kobiety w społeczności średniowiecznej, który wzrastał wciąż w miarę rozwijania się feudalizmu. Podczas gdy pan domu, głowa rodziny, zaprzęgnięty czynnym i ustawicznym udziałem w przedsięwzięciach wojennych, łowach, podróżach, turniejach, ciągle niemal znajdował się po za domem, daleko od ziemi i zamku ojca, kobieta zajmowała tu stanowisko pełne powagi i wpływu, rozciągające się na wszystkie sprawy codziennego życia, w owym czasie, zład wygoda większa i przepych w urządzeniu domów, poczynając już od połowy co najmniej XIV wieku. Zameczek nasz z XV stulecia, jego ozdoby i sprzęty, noszą wyraźne ślady ręki, pieczy i wpływów kobiety.

Czytelnik wybaczy mi łaskawie te mimowolne dygresje, ale wobec tylu i tak skrzętnie zgromadzonych starożytności zabitek, cisną się one gwałtownie pod piórą... Niejednokrotnie podobne historyczne wspomnienia i uwagi, godziny całe zatrzymywały mnie w obrębie tego arcycekalowego działu Turynskiej Wystawy, a pomimo trzymamy w ręku specjalny katalog, mądrze opracowany i wyrozumowany przez samych członków komisji, nieraz zbierała mnie chętka sporządzenia całkowitego niemal inwentarza tych zajmujących

w najwyższym stopniu szczegółów, sprzętów i kosztowności średniowiecznego zamku. Spisywałem je też na luźnych kartkach — oczywiście dla siebie, dla zaspokojenia ciekawości własnej... Tu, szanując dane słowo, trud i uwagę czytelnika, przestaję na pobieżnem tylko nawiedzeniu przedniejszych komnat i ozdób ich w tym pięknym baronałym przybytku.

Wechodzimy tedy naprzód, do dużej sali jadalnej, oświeconej wąskimi oknami w głębokich gotyckich framugach. Wzór to surowego stylu zarazem i smaku. Sufit, okryty niezliczoną ilością rzeźb drobnych i malowanych ozdób, kędy pośród mnóstwa barw, figurek, małych arcydzieł sztuki, wyrzyna mi ciekawą postać legendową króla, zapewne Arduina spotykaną najczęściej w zamkach owej epoki. Na kapocie czy przykryciu potężnego komina powtórzono na wielką skalę herb hrabiów San-Martino, błyszczący na licznych belkach sufitu. Pięknym jest też balkon dla muzyki, ozdobiony malowidłem, przedstawiającym różne koleje rycerskiego turnieju, pomysłu i rysunku hr. Pastoris. Z mebli zwraca uwagę naszą honorowe krzesło czy katedra barona z baldachimem, suto i kunsztownie rzeźbiona, wierna reprodukcja znanego w tym rodzaju arcydzieła Piemontu; krzesła prostsze, składane, lecz pełne smaku, przeznaczone dla współbiesiadników, 3 bogate kredensy i ławy opasujące ściany sali, wreszcie stół jadalny, zasłany pysznym, haftowanym obrusem, z niemniej oryginalną i charakterystyczną zastawą. Wszystkie jej szczegóły noszą jawną cechę epoki i ówczesnego smaku, a wszystkie niezmiernie ciekawe, poczynając

od zdobnych w misterną rzeźbę łyżek, noży, do oryginalnych, w formach smoków, zwierząt fantastycznych, kubków do picia, naczyń do przypraw korzeni, soli itp. Figurują tu już, w nakryciu stołu, widelce, których, jak wiadomo, wynalazek jest stary, lecz użycie niemal nowe. Już księgi „Pisma Królewskie” wspominają o dwójzębnych widłach żelaznych, któreimi łakomi synowie arcykapłana Helego wykradali z kotłów przyniesione ku ofierze mięsiwa. Ale przez czas długi, w kolei wieków całych, służyły one tylko ku temu celowi, t. j. nie wykradaniu, lecz jawnemu, bez złych zamiarów, wyciąganiu mięsa z większych kuchennych garnków i kotłów. O użyciu widelca przy jedzeniu, u stołu, po raz pierwszy dopiero wspomina św. Piotr Damian (1050—1074 r.) jako o nowości, sprowadzonej do Wenecji ze Wschodu przez pewną księżniczkę bizantyńską, lecz w ogóle źle bardzo przyjętej przez Wenecjan. We dwa wieki jeszcze później, mało była ona znana jeszcze we Włoszech i gdzieindziej, a w r. 1297 pojawia się już w inwentarzu Edwarda I. króla, jako rzadkość, rzeźbiona ze srebra i złota. Wspominany częściej w XIV i XV wiekach, widelce, zawsze kosztowny bardzo, służyły wyłącznie niemal ku spożywaniu owoców, które zbyt brukały ręce. Mięsiwa i pokarmy inne, krajane i rozdzielane przez posługaczy osobnych — krajczych — spożywano za pomocą mniejszych nożyków lub po prostu palców, jak za czasów patryarchalnych, lub później znacznie, w epoce tak nawet wybrednej i zbytkownej, jak za Greków lub Rzymian. Dowodzi tego, krom wyrażnych świadectw historycznych, mała liczba widelców,

nów policyjnych wobec publiczności wnioskują, że władca Rosyi był zadowolonym z przyjęcia i zachowania się mieszkańców Warszawy. Carstwo ukazywali się dość często w mieście a zawsze w otwartym powozie i bez eskorty, co wzbudzało niemałe zdziwienie w importowanych z Petersburga policyantach, którzy przywykli do tego, iż każdemu przyjazdowi cara po ulicach nadzwyczajnej rezydencji towarzyszą nadzwyczajne środki ostrożności. Zauważano także, iż car w czasie przejazdów po mieście mniej był chmurny, niżli w dniu pierwszym przybycia, mianowicie zaś w chwili powitania na dworcu kolejowym. Car przyjmował nawet osobiste prośby i podania, a niektóre z nich załatwiał bezzwłocznie w sposób zadawalający dla petentów. Pierwszy wypadek podobnego zbliżenia się do cara wywołał niesłychany popłoch i zgorszenie pomiędzy organami bezpieczeństwa, pochwycono nawet i odstawiono do cyrkuła śmiatka, który powazył się podbiegnąć do powozu carskiego i wrzucić doń prośbę; powoli jednak oswojono się i nie nagabywano udających się do łaski monarszej w takiej niezwykłej drodze. Zwiedzanie przez cara i carowę licznych zakładów dobroczynnych i humanitarnych, stanowiących chlębę Warszawy, nie omieszkano wyrzucić dobrego wrażenia na publiczności, to też łatwo było można zauważyć różnicę, jaka zachodziła pomiędzy przyjęciem a pożegnaniem dworu carskiego w chwili jego wyjazdu do Modlina. I publiczności, było wygodnie na ulicach, i głośniejsze okrzyki i oświetlenie domów rzęsiście. Przy odjeździe policya nie zamykała już ulic, nie formowała się w szpaler, nawet przystęp na dworzec kolejowy nie był bardzo utrudniony.

Z pobytu carstwa w Modlinie nadchodzą następujące szczegóły: Carstwo przybyli koleją nadwiślańską o godzinie 11 wieczorem i zostali powitani u bramy ostrołęckiej przez gubernatora płockiego, generała Czerkasowa i innych dygnitarzy. W chwili wjazdu carstwa, odezwały się salwy z dział; cała forteca była oświetlona a w wielu miejscach zajaśniały elektryczne lampy Edisona. Nazajutrz, we czwartek, carstwo wysłuchali nabożeństwa w soborze fortecznym, poczem odbyła się parada wojskowa. Po parady dowodzący wojskami, komendant twierdzy modlińskiej, generałowie i pułkownicy, otrzymali zaproszenie na śniadanie dworskie. W piątek, o godzinie 3 popołudniu car i carowa w towarzystwie w. książąt, ministra wojny, dowódców wojskowych i t. d. zwiedzili fort Pomyków, gdzie deputacya okolicznych włóściarń ofiarowała carstwu chleb i sól, oraz obraz Matki Boskiej. Następnie zwiedzili carstwo szpital wojskowy i forteczne składy artylerji. O godzinie 7 wieczorem odbył się obiad, na którym byli obecni w. książęta, ministrowie, generał gubernator Hurko i liczni dygnitarze wojskowi.

W czasie obiadu snuły się po Wiśle jaśniejące światłami statki parowe, na pokładach których były umieszczone chóry spiewaków i orkiestry. Regaty warszawskiego towarzystwa wioślarskiego odbyły się przy oświetleniu bengalskiem i wzbudziły wielkie zajęcie całego dworu, przypatrującego się im z balkonu fortecy. Dzisiaj po wielkich manewrach, dwór carski udaje się do Skierniewic.

Skierniewice, 13 września.

(K) Miasteczko Skierniewice, które obecnie dobiega się rozgłosu europejskiego, leży w powiecie rawskim, nad rzeką Łupną, w dziesięciomilowej odległości od Warszawy, i jest główną stacją zbiegających się tutaj dróg żelaznych warszawsko-bydgoskiej, prowadzącej do Aleksandrowa i Torunia, tudzież warszawsko-wiedeńskiej, wiodącej do Granicy i Szczakow. Miasteczko same niewielkie, lecz schludne, jest ulubionem miejscem niedzielnych wycieczek Warszawiaków, których nęci tutaj przedewszystkiem przelśniczny i olbrzymich rozmiarów park z pięknym pałacem i wiele ładnych willi wśród ogrodów. Skierniewice już za czasów Rzeczypospolitej polskiej, używały szerokiego rozgłosu, była to bowiem ulubiona rezydencya prymasów, którzy starali się o jej podniesienie i ozdabianie. To też miasteczko wzrastało bezustannie, rozwijało się i rosło w znaczenie. Zwłaszcza za prymasostwa Krzysztofa Szembeka, tutejszy dwór arcybiskupi stał się jakoby zamkiem królewskim, wszystkie ważniejsze sprawy państwa, opierały się o Skierniewice, był to dwór świetny, pełno tu było panów, szlachty i dworzan. Park obecny i wznoszący się pośród niego pałac, wreszcie wspaniała kościół, zawdzięczają swoje powstanie prymasowi Ostrowskiemu. Z ostatnich prymasów gościł tutaj książę Michał Poniatowski, brat króla Stanisława, który wstępując na prymasowską stolicę, odbył wprzód majestatyczny wjazd do Skierniewic.

Za Księstwa Warszawskiego Napoleon I. darował klucz Łowicki wraz ze Skierniewiczami swojemu ulubionemu marszałkowi Davoust. Po rozbiciu potęgi wielkiego cesarza i zniesieniu Księstwa Warszawskiego, Skierniewice zostały wcielone do dóbr carskich. Gdy później W. Ks. Konstanty wszedł w związek małżeński z hrabianką Grudzińską, car Aleksander I. nadał jej tytuł księżnej Łowickiej i obdarował Skierniewiczami. Po śmierci księżnej, Skierniewice powróciły na nowo do kompleksu dóbr carskich, a tytułem sukcesji dostały się ostatecznie Aleksandrowi III. Pałac, który dostąpił zaszczytu posiadania w swych murach trzech Monarchów, jest budynkiem dwupiętrowym i dość okazałym. Wewnętrzne urządzenie, chociaż dalekie od przepychu, jest piękne i wygodne. Na przyjęcie dostojnych Osób, poczyniono w ostatniej chwili niektóre przebudowania i upiększono komnaty. Z apartamentów pierwszego piętra zasługuje przedewszystkiem na uwagę z wielkim smakiem urządzony salon jadalny, cały obity zielonym aksamitem. Tu zawieszony jest portret w naturalnej wielkości marszałka ks. Bariatyńskiego, osobistego przyjaciela cara Aleksandra II, który przez długi szereg lat mieszkał w pałacu skierniewickim. Drugie piętro zawiera szereg nadzwyczaj oryginalnie urządzonych salonów z salą bilardową, biblioteką i ogromnych rozmiarów werandą, z kądem pyszny widok na całą okolicę. Na parterze mieści się kaplica. W niej jakiemś oddaleniu od pałacu znajduje się mały teatrzyk w stylu maurytańskim, w którym od czasu do czasu, dość rzadko jednak artyści teatrów warszawskich dają przedstawienia. Podczas zjazdu Monarchów, mianowicie wieczorem we wtorek, odbędzie się przedstawienie złożone z jednej polskiej ko-

medyjki, kilku urywków z oper i baletu. Salę teatralną odnowiono z gruntu: dano nowe kulisy i kurtynę, krzesła obito aksamitem i zaprowadzono oświetlenie elektryczne.

W tej chwili w Skierniewicach wszystko jest już gotowe na przyjęcie dostojnych Gości. Dworzec kolejowy, sam z siebie okazały, przystrojono wspaniale. Tuż za dworcem na gościńcu prowadzącym do pałacu, wznosi się olbrzymia brama tryumfalna. Przystęp do parku, a tem więcej do pałacu, niezmiernie utrudniony. Wszystkie wejścia zajęła policya w części warszawska, w części wprowadzona z Petersburga. Naczelnym kierunkiem nad całem urządzeniem objął margrabia Wielopolski, do którego też odnoszą się we wszystkich.

Pałac sam, chociaż, jak powiedziałem dość obszerny, zdoła pomieścić zaledwie główne osoby carskiego dworu. Dla ministrów i ważniejszych osobistości orszaków monarszych wynajęto i stosownie urządzono sąsiednie domy. Reszta osób mieszkać będzie w Warszawie i przyjeżdżać każdego dnia rano do Skierniewic osobnym pociągami.

Wczoraj przybył do Skierniewic transport kuchenny, niższa służba, przybory stołowe i srebra. W osobnych hermetycznie zamkniętych i zalutowanych wagonach przywieziono wprost z Petersburga zapasy kuchenne, wina itd.

Dwór carski przybędzie tu jutro w południe wprost z Modlina. Przyjazd Najj. Monarchy austriackiego wraz z ministrem spraw zagranicznych i orszakiem złożonym z dwudziestu kilku osób zapowiedziano na poniedziałek dnia 15 b. m. o godzinie 1½ po południu; cesarz Wilhelm i ks. Bismarck spodziewani są tegoż dnia o godzinie 3 po południu. Jutro przybędzie tu również ambasador rosyjski przy dworze wiedeńskim ks. Łobanow, równocześnie miał także przyjechać ambasador rosyjski w Berlinie, ks. Orłow, w tej chwili jednak dowiaduję się, że nagła niedyspozycja nie pozwala mu podjąć tej podróży. Na spotkanie obydwóch Monarchów wyjeżdżają jutro wieczorem do granicy i Aleksandrowa osobne deputacye, które powitają Dostojnych Gości w imieniu cara. Obiega pogłoska, iż na przyjęcie Jego Ces. Mości Franciszka Józefa udadzą się carowie i generał-gubernator Hurko. Za wiarygodność tego doniesienia nie biorę jednak żadnej odpowiedzialności, zwłaszcza, iż przed dwoma dniami innych wymieniano dostojników.

W pierwszym dniu zjazdu Monarchów odbędzie się o godzinie 6tej wieczorem wielki obiad na 40 nakryć, w czasie którego, będzie przygrywała muzyka pułku gwardyjskiego imienia Franciszka Józefa. O godzinie 9tej ma się odbyć bal dworski. Z poczynionych przygotowań należy się domyslać, iż mają być także urządzone wielkie łowy w obszernych kniejach skierniewickich; czy w nich jednak wezmą udział zagraniczni Monarchowie, niewiadomo; zdaje się wszakże, iż nie, gdyż czas pobytu koronowanych Gości na dworze carskim szczupło jest wymierzony. Podobno zaproszeni Monarchowie wyjadą już we środę, przyczem car i carowa mają odprowadzić Najj. Cesarza austriackiego aż do Granicy.

Dzisiaj wyruszył z Warszawy do Szczakow oddział żołnierzy pułku imienia Franciszka Józefa, dla oddawania honorów wo-

skowych przybywającemu Monarsze austriackiemu.

Sejmy krajowe.

Wiener Abendpost pisze: Rozprawy sejmowe obecnie sejmów przybiorą niezawodnie niebawem przyspieszone tempo, gdyż większa część sejmów już się ukonstytuowała. Dla zbierającego się dnia 15 września sejmowi dolno-austriackiego przygotowano następujący porządek dzienny: Zagajenie; sprawozdanie wydziału krajowego o wyborach do sejmów; ślubowanie; wybór czterech sekretarzy; wybór komisji. Dla zbierającego się dnia 22 b. m. sejmowi karpackiego przygotowano pomiędzy innymi następujące przedłożenia: Dwa przedłożenia rządowe o niektórych zarządzeniach dla obstrzelenia policyi wodnej i leśnej i o uregulowaniu rzeki Gail, dalej projektu ustawy wydziału krajowego o urządzeniu kasy zaopatrzenia dla niezdolnych do zarobkowania wózników krajowych i o zmianie niektórych przepisów krajowej ordynacyi wyborczej.

W obradach sejmów szlaskiego nastąpiła kilkudniowa przerwa głównie w tym celu, aby komisye miały czas przedyskutować przekazane im przedmioty. Najbliższe posiedzenie naznaczono na 16 b. m. Na pojutrzejszem zaś posiedzeniu nastąpi wybór wydziału.

Na piątkowym posiedzeniu sejmów czeskiego dep. dr. Rieger uzasadniał uczyniony przez niego i 63 towarzyszy wniosek, o złożenie komisji, mającej na celu zainicjowanie akcji pomocniczej dla przemysłu cukrowego. Mowca wyjaśnił szczegółowo stan obecnego przesilenia i wskazał na skutki, jakie pociągnąć musi za sobą we wszystkich gałęziach przemysłu i gospodarstwa krajowego upadek cukrowni. Już dzisiaj wartość gruntów przy sprzedaży obniżyła się o 20 proc. Fabryki czeskie maszyn, wysyłające swoje wyroby do całej wschodniej Europy, muszą na tem ucierpieć, a niemniej huty żelaza i kopalnie węgla. Opusty podatkowe są niemożliwe, należy tylko wynaleźć sposoby ściągania podatku w ten sposób, aby był jak najmniej uciążliwym dla ludności i aby rolnik mógł przetrwać przesilenie. Sejm uchwalił jednogłośnie złożenie komisji.

SPRAWY MONARCHII

Według doniesień dzienników wiedeńskich ministerstwo spraw wewnętrznych wystosowało, ze względu na zachowanie się ludności włoskiej, reskrypt do władz włoskiej części Tyrolu, aby przez organa rządowe i dzienniki działały na ludność uspakajająco. Władzom polecono, aby występowały energicznie przeciw wszelkim zabiegom gmin około urządzenia kwarantan lokalnych, ponieważ, jak doświadczenie poucza, kwarantany te nie są w ogóle odpowiednie do powstrzymania zarazy, a często stają się jej ogniskami. Doświadczenie wykazało, że Wło-

ukazujących się na stole panów, w stosunku do łyżek i nożów, i drogocennosc kruszcu, z którego są rzeźbione i kute, zdradzająca jawnie zbytkownosc sprzętu tego. Wszystkie zaś są dwójzębne jeszcze, z rękojeściami niekiedy drogiemi kamieniami sadzoną.

Lecz idźmy dalej, bo gotów jestem, szerzej, niż zamierzyłem, rozpisac się o szczegółach stołu i jadalni średniowiecznego barona; a przejdźmy ztąd wprost do sali posłuchań, mijając szeroki przedsionek czy antykamerę, jakkolwiek też ciekawą i charakterystyczną. Sala ta, obok sypialni, najbogatsza jest i najwytworniejsza komnatą barona. Na ścianach jej jaśnieją kunsztowne malowidła, naśladowane ze słynnej rezydencji Manta, a przedstawiające, z jednej strony, rozliczne postacie i sceny, wzięte ze starego poematu margrabi Tomasza III z Saluzzo p. t. *Le Chevalier errant* (Rycerz błędny). Poemat to datujący z 1396 roku. Wypisane są też zeń pojedyncze wersety w starej francuzczyźnie u stóp postaci takich, jak Hektor, Aleksander W., Juliusz Cezar, Jozue, król Dawid, Judasz Machabejczyk, Karol W., Semiramis, Godfryd de Bouillon itp. Z drugiej zaś strony przedstawiona wielka, wspomniana już kompozycja, z XV w., z podpisaniem tytułem: *La fontaine de jowence*, czyli źródło młodości... Szerog pokureczonych rozmaicie starców podąża ku tej cudownej kąpieli, w celu odzyskania utraconych świeżości wdzięku; doszedłszy tam z trudem widocznym, zanurzają się w basenie, i oto, nagle, znikają ich zmarszczki, barwią się włosy, wracają żywotne siły... Odmłodzeni opuszczają magiczne wody i rozsypują się gromadkami po

otaczających gajach, w płasach i skokach. Na pysznym kominie błyszczy herb złościsty *Saluzzo Mantu*, z tradycyjnem motto: *Leit*, które niektórzy czytają jako sabaudzkie: *Fert*. Wyraz ten powtarza się rzeźbionym bogato na belkach sufitu, na ścianach niezajętych malowidłem obrazowem, na dwóch dużych postaciach kamiennych, ustawionych po obu stronach komina, a które pod imieniem Pantasilei i Hektora, mają przedstawiać podobno kasztelanę i kasztelana, t. j. właścicieli zamku. Drogoceennym brokatem zasłany jest tron barona, na którym zasiadał w tej sali, przyjmując pomniejszych panów, wasali, i sprawując sądy. Hafty bogatej opoły tej naśladowane są ze starych wzorów, przechowywanych w miejskiem muzeum Turynu. Tron wznosi się na kilku schodkach, a przed nim rzędami stoją ławy z poręczami, okryte też kosztownymi zasłonami i kobiercami. Panie, znajdujące się na haftach, podziwiają bogate i liczne poduszki, znajdujące się na tronie i na ławach, przeznaczonych dla panów, dostojników, posłów; a uwagę wszystkich zwracają duże świeczniki, kute z żelaza, ustawione wzdłuż ścian sali, a ozdobione misterną sztukaterją. — Następnie przechodzi się do sypialnej komnaty kasztelanstwa, której środek wraz z częścią spora całego obszaru zabiera olbrzymie, a wspaniałe pod baldachimem łożo, bogate i kunsztownie rzeźbione. Pyszne firanki, które je opasują, przedstawiają w ślicznym hafcie dwanaście miesięcy roku, a galon ich czy taśma tkaniny jest w kształtach zwierząt i roślin. Niemniej podziwiane jest przykrycie łoża ponsowe z wielkim wydatnym haftem po środku, ze złota i jedwabów, wy-

obrażającym herb Amadeusza IX, podtrzymywany przez dwa lwy, o wypukłości co najmniej kilkunastu centymetrów. Wszystko to odznacza się wyborem wykończeniem. Ściany izby okryte są materją jedwabną koloru błękitnego w węży srebrne sabaudzkie z powtarzającym się wciąż godłem: *Fert*. Sufit rzeźbiony w rozety złote. Z mebli, krom łoża, zwracają też uwagę, suto rzeźbione z dębu i orzechu krzesła w formie stall, skrzynie, *lavabo*, czy umywalnia kuta z żelaza, wdzianego bardzo kształtu, a oplecioną całą żelazniami też gronami i liśmi winnymi; spora szafa czy kredens, rzeźbiony w godła muzyczne, wreszcie bogate zwierciadło na stole, ze stali czarnej, z podkową sadzoną perłami. Wiadomo, iż w wiekach średnich, zwierciadła należały do najkosztowniejszych sprzętów, ozdabiane drogiemi kamieniami i w najdroższe też kruszce oprawne. Na tymże stole widzimy ciekawą podobiznę księgi drukowanej, obejmującej opowieść o Marcie i Magdalenie, a której oryginalny wyłoczony został w Turynie przez Franciszka Silva w 1496 r., drewnianemi czeionkami; rękopism, zawierający zbiór ballad francuzkich z XV w., i dwa dokumenta, jeden na pergaminie, drugi na papierze. Oba są niezmiernie charakterystyczne. Pierwsza z nich to pokwitowanie z 12 stycznia 1495 r., dane przez słynnego podówczas *condottiere* *Facino Cano*, będącego na żoździe księcia Orleanu a pana Asti; drugi to rachunek podany księciu przez zarządcę miasta co do zapłaty i kosztów oprawy, który na mocy wyroku, uciął był ucho pewnemu przestępcy. Ciekawe są szczegóły tego rachunku: za sznury, któremi skępowany był delikwent — soldów 4; za parę

rękawic dla oprawcy, -- soldów 6; honorarium dlań za obejście ucha 3 liry — słowem 3 liry i 10 soldów astyjskich. A działo się to roku Pańskiego 1412. W tejże komnacie widzimy zegar piaskowy czyli klepsydrę, całe stalowe uzbrojone rycerskie, kołowrotek kobiecey i grzebień bogaty, ze słońskiej kości. Na jednej ze ścian zawieszony jest piękny i stary obraz religijnej treści. Obok tej wspaniałej sypialni, pomieszczono, wedle ówczesnego zwyczaju, małą izdebkę, stanowiącą o r a t o r y u m prywatne baronostwa. Tam ciekawy jest kleczenik rzeźbiony i tryptyk oparty o ścianę. Podobny też tryptyk, tylko o wiele bogatszy, znajduje się nad ołtarzem, w przyległej kaplicy zamkowej. Przedstawiono tu w ogóle całą wspaniałość ówczesnych kościołów; wszystko tam, poczynawszy od ołtarza rzeźbionego na tle barwnym, złocistem, do obrazów i przykryć jego, do lamp zawieszonych u sklepienia, wytworne i kosztowne bardzo. Srebrne, wysokie świeczniki ustawione na ołtarzu, kadzielnica z kruszcem połączanego w misterne rzeźby ozdoba, kandelabr żelazny na świecę paschalną, w kształcie piramidy, ławy rzeźbione ze złoceniami i malaturą, romanika czy balustrada oddzielająca ołtarz i t. zw. prezbiterium, wszystko to zwraca na siebie uwagę ścisłością stylu, bogactwem i doskonałością wyrobu. Oczęść kaplicy, przeznaczona dla domowników, znacznie już skromniejsza. Ściany okryte są ciekawymi obrazami malowanymi *al fresco*, z których najpiękniejszym jest wizerunek Cyrynejczyka, wspierającego Chrystusa Pana w męczeńskiej drodze krzyża.

(Dokończenie nastąpi).

Dr. Sas.

chy i Hiszpania, właśnie z powodu urzędowania takich kwarantan, dotknięte zostały przez zarazę. Mimo to jednak osoby przybywające z zakazanych miejscowości, ulegać muszą szczególnej obserwacji lekarskiej, a rzeczy ich desinsekcji. Chorzy mają być natychmiast izolowani.

SPRAWY ZAGRANICZNE

(Dwór carski w Warszawie).

O pobycie carstwa w Warszawie znajdujemy w tamtejszych dziennikach następujący komunikat: W dniu 10 b. m. zwiedzili carstwo Maryjską ochronę, oraz 1 i 3 gimnazjum, a o godzinie 2 po południu uczestniczyli w uroczystości położenia kamienia węgielnego pod budowę szkoły i cerkwi domowej zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Elżbiety. Złąd udali się carstwo do szpitala Dzieciątka Jezus, gdzie oglądali szczegółowo urządzenia szpitalne i zwracali się z współczuciem ku chorym. W drodze powrotnej do Łazienkowskiego pałacu, zwiedzili carstwo instytut głuchoniemych i ociemniałych.

O godz. 7 wieczorem odbył się w Łazienkowskim pałacu obiad, — na którym znajdowali się wielcy książęta: Włodzimierz Aleksandrowicz, Mikołaj Mikołajewicz i Piotr Mikołajewicz, dalej bawiący w Warszawie ministrowie, świta carska i świta wielkich książąt, główny naczelnik kraju wraz z małżonką, damy dworu, piastujący godności dworskie i zwierzchnicy władz tutejszych.

O godzinie 9 wieczorem dwór wyjechał do Modlina. Dworzec warszawsko-wiedeńskiej kolei żelaznej oraz ulice, któremi przejeżdżał car z carową, były rześkie oświetlone.

Dzienniki warszawskie ogłaszają, iż car udekorował orderami: warszawskiego gubernatora cywilnego generał-leitnanta br. Medema orderem Orła-Białego; urzędnikowi do szczególnych poruczeń przy warszawskim generał-gubernatorze, koniuszemu Januszowi Roztworowskiemu, nadał order św. Anny 1 klasy, urzędnikowi do szczególnych poruczeń przy warszawskim generał-gubernatorze ochmistrzowi Janowi Pecherzewskiemu, odznaki orderu św. Anny 1 klasy, zarządzającemu kancelaryą warszawskiego generał-gubernatora rz. r. st. Kornitowowi, odznaki orderu św. Stanisława I klasy, dalej urzędnikom do dyspozycji generał-gubernatora warszawskiego, kamerjunktur, sekretarzowi kolegialnemu, ks. Maciejowi Radziwiłłowi, oraz kamerjunktur Mściłowskiemu Karskiemu, order św. Stanisława II klasy i sekretarzowi gubernialnemu Kazimierzowi Sobieszczańskiemu, order św. Anny III klasy.

Z Warszawy donoszą do *Presse* (po czta do granicy, a złąd telegrafem): Swobodne i ujmujące zachowanie się carstwa wywarło w Warszawie bardzo dobre wrażenie. Podczas przejazdów wręczono carstwu wiele petycji, które car i carowa przyjmowali własnoręcznie. Wydalony z gimnazjum uczeń wręczył prośbę o przyjęcie napowrót do szkoły, a car napisał na podaniu: „przyjął”. Gdy carstwo w środę wieczorem jechali na dworzec kolejowy, wydarzył się następny wypadek: Z otwartego okna drugiego piętra spadła próżna butelka i roztrzaskała się o koła pojazdu carskiego. Carowa mocno się przestraszyła. Zarządzone śledztwo wykazało jednak, iż poruszona wiatrem franka strącała stojącą na oknie flaszkę. Car oświadczył kilkakrotnie, iż czuje się zupełnie bezpiecznym pośród mieszkańców Warszawy, w skutek czego został udzielony publiczności przystęp do parku Łazienkowskiego.

Do *Dziennika Poznańskiego* pisał: „Ludność zachęcona ujmującym obejściem carowej, podawała jej w czasie przejazdów rozmaite petycje. Widząc petentów carowa wstrzymywała powóz i sama odbierała papiery. Prośb takich podano kilkadziesiąt, głównie na Krakowskim Przedmieściu i u zbiegu alei Jerolimskich i Nowego Świata.

W ogóle para carska usiłowała zjednać sobie popularność. Na Krakowskim Przedmieściu dwie kobiety w żakobie starały się podać petycję. Powóz carski przystanął, a w chwili, gdy młodsza z niewiast wręczyła podanie, starsza zemdlą. Carowa podała towarzyszącemu młodszemu flakonik dla ocucenia omdlałej i nie odjechała dopóty, dopóki ta ostatnia zupełnie do zmysłów nie przyszła.

W instytutie głuchoniemych, zaszedł komiczny wypadek z Apuchtimem. Car obijał dyrektora Papłowski, że wychowawcy mogą rozpoznawać mowę z układu ust. Wyśłuchawszy informacji, car zwrócił się do Apuchtina z zapytaniem, czy umie po polsku. Na to Apuchtin żywo odparł, że nie tylko nie umie, ale nie rozumie polskiego języka. Wówczas car wyciął do ręki książkę, leżącą na stole i przeczytał do jednego z uczniów te wyrazy polskie: „ja kupiłem papieru na kajet”. Opuściwszy instytut, car z Apuchtimem się nie pożegnał.

Pol. Corresp. otrzymuje ze strony gośnej zaufania ponowne zapewnienie, iż wszystkie doniesienia o nadzwyczajnych środkach ostrożności w Warszawie są w ogóle bardzo przesadzone. I tak nieprawdą jest, jakoby konduktorowie i woźnicy tramwayów byli zmuszeni na czas pobytu cara odstąpić swoje funkce policyantom i żandarmom; nieprawdą jest także wiadomość, o zastąpieniu policyi warszawskiej przez policyantów petersburskich, a prawdą jest to tylko, iż policyę warszawską wzmocniono organami bezpieczeństwa z Petersburga, które sprawowały służbę około pałacu Łazienkowskiego, rezydencji cara, carowej i carewiczów, tudzież około Belwederu, gdzie zamieszkał w. książęta. Bezasadną jest także wiadomość, jakoby kawaleria przeszukiwała lasy w okolicy Skierniewiec, w których car zamierza polować.

O pobyście cara Aleksandra w Warszawie półurzędowy organ petersburski *Now. Wrem.* pisze:

„Podróż cara do Warszawy tłumaczona jest przez zagraniczną prasę jedynie w znaczeniu utrwalenia związku trzech Cesarzy przez osobiste widzenie się. Podług tych zapatrywań, kwestye międzynarodowej polityki stanowią mają jedyny przedmiot, którym zajmują się obecnie wybitne osobistości polityczne, zebrane przy carze w stolicy Królestwa Polskiego. Ale przytem zapomina prasa zagraniczna, że kwestye międzynarodowej polityki, bliższe i dostępniejsze dla niej, mogą zajmować pierwszorzędne i wybitne miejsce tylko wówczas, kiedy w wielkim kraju nie ma kwestyi polityki wewnętrznej, lub kiedy je chcą dla jakichkolwiek powodów odsunąć na dalszy plan.”

„Wewnętrzna rosyjska państwowa kwestya, powstała w skutek wypadków smutnej epoki 1883 r., pozostaje ku ubolewaniu do tej pory niezatłwiona. Chociaż od czasu ostatniego polskiego powstania minęło więcej niż dwadzieścia lat a bezpośredni w nim uczestnicy zamienili się już następem pokoleniem, obeznaniem z epoką krwawej walki tylko ze słuchu i opowiadań, lec. zastosowanie środków wywołanych wyjątkowemi okolicznościami trwa dotąd w wysokiej mierze. Polacy, jako naród, są ignorowani; ogólne ustawy państwowe, określające prawa i obowiązki obywateli, zawierają wiele wyjątków odnośnie do Polaków. Wewnętrzna polityka państwa dotąd jeszcze jest rozdwojona, jak tylko idzie o prowincye, zamieszkałe przez osoby polskiej krwi; w stosunku do nich wszystkie środki administracyjne zabarwiają się kolorytem nieufności.”

„Sprawiedliwość nakazuje wyznać, iż sami Polacy w bardzo małym stopniu starali się swoją działalnością zachwiać ten system nieufności. — Teoretycznie, pojawiające się w prasie rosyjskiej przyjmowane były brakiem współczucia i stawały się tylko powodem do niekończących się sporów, w których przedstawiciele polskiej narodowości wykazywali ducha nieprzejednania. Ugoda z Kurją rzymską w kwestyach kościelnych i hierarchicznych zawarta, zamiast uporządkowania stosunków pomiędzy rządem i katolickimi kościołami, stworzyła nowe kłopoty a razem z nimi nowy silny organ anti-rządowej agitacji. Niedawny przykry wypadek z księdzem Morawiczem, może tylko dołączyć oliwy do ognia, zarówno jednej jak i drugiej stronie.

„Smutne nieporozumienia powinny przecież kiedykolwiek się skończyć. Nie wdając się w rozwiązywanie kwestyi, z której strony powinien nastąpić pierwszy krok ku temu, przypuszczamy, iż dla stron obu krok ten jest niezbędnym, że ktokolwiek pierwszy go uczyni, wiele zdziała dla dobra narodu, dla ich pokojowego rozkwitu. Życie dłużej w takich stosunkach, jakie istniały od lat dwudziestu pomiędzy Rosyanami a Polakami, jest niepodobieństwem dla jednych i drugich.

„Nowy *modus vivendi* staje się bezwzględnie koniecznym. Bez wątpienia kwestya ta musi zajmować pierwszorzędne miejsce w zamysłach mężów stanu, zebranych obecnie w Warszawie i w umyśle ich potężnego rozkazodawcy. Okoliczności sprzyjają pomysłom rozwiązaniom. W licznych kołach przedstawicieli polskiej narodowości, ucieszonych zwiedzeniem ich okolicy przez cara, znajdują się ludzie rozumni, znający miarę możliwości. Nie wykraczają po za tę miarę, — oto czego można życzyć Polakom w chwili nadarzającej im się sposobności polepszenia swojego losu.”

(Sprawy rosyjskie.)

Nowa ustawa uniwersytecka zaprowadzona będzie, stosownie do ukazu carskiego, ogłoszonego w *Pr. Wiestniku*, w uniwersytetach petersburskim, moskiewskim, charkowskim, kazańskim, kijowskim, i odeskim. Ustawa ta znosi posady etatowych docentów; najzdolniejszym z nich poruczone być mają posady profesorów nadzwyczajnych,

ewentualnie mają oni otrzymać tymczasowo wakujące posady profesorów — „reszta spadnie z etatu”. Mogą oni, jeżeli chcą, mieć odczyty.

W Izbie sądowej kijowskiej z udziałem sędziów przysięgłych toczyła się dnia 6-go b. m. sprawa o pamiętny pożar cyrku w Berdyczowie. Jako oskarżeni zasiadli na ławie: policmajster, dwaj komisarze policyi i jeden dzierżawca cyrku, drugi zaś się nie stawiał. Przysięgli wydali werdykt uniewinniający w skutek tego sąd rozkazał wypuścić oskarżonych na wolność.

Rozkaz do wojsk okręgu warszawskiego zawiadamia, że pułkownik pułku kłasyckiego dragonów von Renne, podpułkownik Łamtiw, porucznik Samarzy, radca honorowy Rieznik i kupiec Mejran, skazani z powodu licznych malwersacji wyrokiem sądu wojennego warszawskiego na pozbawienie wszelkich oznak honorowych i praw, oraz zesłanie do gubernii tomskiej, otrzymali od cara złagodzenie kary w ten sposób, iż pierwsi czterej ulegną tylko wydaleniu ze służby, Mejran zaś pójdzie na 4 miesiące do więzienia.

W sprawozdaniu synodu prawosławnego za r. 1882, drukującym się w *Gońcu Urzęd.*, czytamy, że w Królestwie Polskiem istniały dwa większe bractwa: chełmskie i zamojskie, prócz 224 bractw parafialnych, które służyły ku umocnieniu prawosławia. Staraniem bractw wydano opis cudownych obrazów Bogarodzicy chełmskiej i liśniańskiej, założono muzeum w celu zachowania ocalałych zabytków cerkiewnych w gub. lubelskiej i siedleckiej, wreszcie rozdawano wsparcia, książki religijne, obrazki i t. d.

(Zaburzenia w Belgii.)

Ruch wywołany przez stronnictwo liberalne w Belgii, ruch który się przeobraził w naganne wicherzenie po ulicach wszystkich miast belgijskich, nie został niestety uśmierzony. Dzienniki konstatują, że pomimo umiarkowania stronnictwa rządzącego obecnie, namietności wywołane podżeganiem liberałów, oswajały się smutnem echem w całym kraju. Minister spraw wewnętrznych wystosował do brukselskiego burmistrza Balsa pismo, w którym wyraża głębokie ubolewanie (nad półśrodkami, zarządzanemi dla ochrony manifestacji katolickiej).

Według doniesień sprawdzono, że nie mniej, jak dwunastu przywódców stronnictwa zachowawczego i katolickiego, pomiędzy tymi senatorowie i deputowani, odniosło podczas zaburzeń lekkie skałeczenia. Jeden z inicjatorów manifestacji, Van Oye, odniósł cięższe uszkodzenie, a gdyby go nie uratowała policya, byłby uległ pod razami motłochu. W szpitalach brukselskich znajduje się wielu zranionych ciężko. Skutkiem zaburzeń panował na dworcach kolei taki nieład, że pociągi, które wyjeżdżały miały, nie mogły odejść o godzinie oznaczonej. Powrót uczestników manifestacji brukselskiej do miast prowincjonalnych, był znowu powodem do rozruchów. W Charleroi, Mons, Namur, Dinant, Brüggie doszło do scen nader opłakanych skutkiem agitacji stronnictwa liberalnego. Gandawa była widownią scen oburzających. Obchodzono tam 25 rocznicę założenia towarzystwa rolniczego Flandryi wschodniej i w tym dniu właśnie przybył tam rano minister handlu Beernaert. Kiedy wieczorem jechał na dworzec kolei żelaznej, wszystkie ulice roily się tłumami publiczności. Przez całą drogę towarzyszył mu hałas piekielny. Aż do wagonu wołano za ministrem: „Preez z gabinetem Malou!” Okrzykiem zaś tym akompaniowało gwizdanie i głosy roznamiętnionego motłochu. Gdy w końcu nastąpił o tej samej prawie godzinie powrót uczestników manifestacji brukselskiej, przyszło do krwawego zatargu, którego szczegóły mają być oburzające.

(Wojna francusko-chińska.)

Czy Francya zdoła przeprowadzić swoje zadanie w Chinach bez formalnego wypowiedzenia wojny, wątpią o tem dzienniki angielskie, a wątpią na podstawie doniesień o rzeczywistym stanie rzeczy. Według tych doniesień, klęska zadana przez flotę francuską Chinom nie okazuje się tak dotkliwą, aby mogła zniewolić rząd państwa pekińskiego do ustępstwa. Jakkolwiek w głosach pism angielskich wiele położyc można na karb znanego antagonizmu, to jednak nie pozbawione są pewnego prawdopodobieństwa bardzo szczegółowe wiadomości o rzeczywistej klęsce zbombardowanego Fu Czeu. Otóż według sprawozdania w *Pall Mall Gazette*, admirał Courbet nie poczynił w obwarowaniach szkód tak wielkich, jak pierwotnie przypuszczano. Po opuszczeniu rzeki Min przez flotę francuską, przystąpiły chińskie władze wojskowe i marynarki do sprawdzenia i naprawy szkód wyrządzonych. Według *Pall Mall Gazette* sprawdzono co następuje: „Szkody od strony lądu nie zasługują nawet na uwagę. Mury obwarowań zostały w niektórych miejscach lekko uszkodzone,

ale obecnie przywrócono je do stanu pierwotnego. W forcie Mingan wyładowali Francuzi i zniszczyli trzy działa bawełną strzelniczą, ale reszta dział pozostała nietknięta. W forcie Kinpai nie mogli wyładować i ten nie doznał żadnego uszkodzenia. W samym zabudowaniu arsenału nie zrobiono żadnej szkody i roboty odbywają się dalej. Na wodach doznały Chin większej klęski, ale i o tem przesadne były sprawozdania. Z marynarki wojennej chińskiej zostały zniszczone tylko dwa okręty, inne nie były statkami wojennymi. *Jang Wu*, zatopiony przez Francuzów, był statkiem transportowym, a inne łodzie były tylko małej wartości, a nie jak donoszono, łodzie kanonierskie. Natomiast nie zdołała flota francuska zniszczyć zapasów amunicyi chińskiej, a przyczyną tego okoliczność, że Francuzi nie mieli na okrętach piechoty, która mogła być wyładować. Obwarowania u wybrzeży rzeki Min zostały obecnie przywrócone do pierwotnego stanu obronnego. W fortach znajdują się znowu załogi wojskowe, a mury ich uzbroidli Chińczycy”. Sprawozdawca *Pall Mall Gazette* uniikał jednakże temianki o stratach w ludziach poniesionych przez Chin. Otóż według innych równie angielskich źródeł, straty owe były najdotkliwsze, gdyż akcyja francuska prowadzona była z taką energią, że marynarka chińska nie mogła się ratować ucieczką na małych łodziach i olbrzymie poniosła straty.

KRONIKA

— Najj. Pan raczył najmikościwiej udzielić ze Swej prywatnej szkatuły gminie izraelskiej w Horodence, na budowę synagogi, zapomogi w kwocie 200 zł.

— Pogrzeb ś. p. Antoniego Mösera, starszego radcy budownictwa, odbył się wezorem przy liczny udział krewnych, przyjaciół i znajomych. Z głębokim rozrzewnieniem odprowadzono na miejsce wiecznego spoczynku zwłoki tak przedwcześnie zgasłego męża, który z niezwykłą prawością charakteru i zdolnościami urzędnika łączył piękne, obywatelskie cnoty. Cześć Jego pamięci!

— Filia urzędu telegraficznego, mieszcząca się dotychczas w kamienicy narożnej obok kamienicy Wernera, przy ulicy Czarneckiej, została przeniesioną do nowego gmachu Namienictwa.

— Dyrekcya towarzystwa przyjaciół sztuk pięknych, podając do wiadomości, iż zakupno obrazów do losowania z wystawy tegorocznej odbędzie się dnia 27 b. m., uprasza członków jako też agentów, którzy z wniesieniem należytości za akcyę tegoroczną dotąd zalegają, aby należytości te bezzwłocznie a na każdy sposób przed 25 b. m. nadesłać racyli.

— Świątokradztwo. W nocy z dnia 8 na 9 b. m. wkradł się złodziej przez piwnicę do kościoła paraf. w Jaryczowie, porożbijał wszystkie zamki, rozbil skarbonkę, w której było 7 do 8 zł., i zabrał relikwiarz w formie monstrancyi z relikwią drzewa Krzyża św., która była wyzłocona.

— Wypadki. Koń sadownika Hryńka Sokołowskiego z Kulikowa, stojąc z wozem bez dozoru na placu Strzeleckim; ukąsił w ucho przechodzącego ucznia Mikołaja Kochanowskiego. — Skutkiem nieostrożnej jazdy dorozkarcza nr. 231 na ulicy Żółkiewskiej, została Katarzyna Kowal dyszlem w plecy potrąconą, nie doznała jednak żadnego uszkodzenia. — Antoni Jergen z Sygniówki przejechał 3 letniego Izraela Pordesa, na ulicy Słonecznej, i uszkodził go znacznie. — Tomasz Kaczura, zataczając się w pijanym stanie na torze tramwajowym na ulicy Karola Ludwika, został przez tramwaj przejechany, przyczem doznał ciężkiego uszkodzenia. Odwieziono go do szpitala. — Stanisław Rysiewicz, 10-letni chłopak, wszedłszy z drugimi dziećmi na rusztowanie przy budowl pod l. 8 przy ulicy Kurnickiej, spadł i złamał nogę. — Ewa Klein, cierpiąca obłąkanie, wyskoczyła przez parterowe okno w nocnej porze z swego mieszkania przy ulicy Krakowskiej, lecz nie poniosła żadnego uszkodzenia. Pojmiano ją i oddano na obserwację do powz. szpitala. — Jan Dzerowski, syn tereyana szkoły realnej, został przez psa niewiadomego właściciela na ulicy w nogę ukąszonej. Psa schwytano i oddano celem obserwacji do rakażka.

— Zapiski policyjne. Skradziono Judzie Rothsteinowi, furmanowi, przenoszone, białe barankowe futro, siwem suknem pokryte, wartości 5 zł., z wozu na ulicy Kaźmierzowskiej; panu S., z otwartego mieszkania przy ulicy Mickiewicza, przed trzema tygodniami, mały lichtarzyk srebrny, z czworograniastą podstawką, wartości 8 zł.; p. Maryanowi K. z otwartego mieszkania pod l. 37 ulica Kaźmierzowska, dwa srebrne, czteroramiennne kandelabry z wystającym środkowym postumentem formy róży, znaczone A. K., wartości 200 zł. i ponsową koldrę z prześcieradłem na perłowe guziki zapinane, znaczone A. A., wartości 15 zł. — Znalezione kartkę zastawną ruskiego banku

z dnia 11 września b. r., l. 37.793 na zastawiony za 7 zł dukat węgierski z Matką Boską z r. 1733, saski talar z r. 1860, pruski z r. 1859 i 5 zł. polskich z r. 1833; czarną nową elegancką portmonetkę z kwotą 1 zł. 48 ct., na Rynku koło studni; czarną jedwabną, nową, małą parasolkę, z czarną rączką, na ulicy Jagiellońskiej.

† **Zmarli** w ostatnich dniach: w Weterfeld, w Górnym Palatynacie, były król. bawarski minister spraw zewnętrznych i deputowany do sejmiku rzeszy niemieckiej, Karol hr. Schrenk, przeżywszy lat 78; w Boitsfort, pod Brukselą, hr. Reichenfels, niegdyś książę Henryk Reuss XX, który w skutek małżeństwa z cyrkową damą Klotyldą Loissot zrzekł się rangi i tytułu książęcego.

— **Anarchista.** Do Czasu telegrafują z Wiednia: Dyrekcja policyi w Bazylei wystosowała do tutejszej dyrekcji policyi odezwę o udzielenie wyjaśnień co do osoby pewnego anarchisty, który otacza się tajemniczym *incognito* i nie chce dać żadnych wyjaśnień co do nazwiska swego i dotychczasowego życia. Ten członek socjalno-rewolucyjnej partii aresztowany został w mieszkaniu J. J. Pfaua, znanego agenta *Freiheit*. Znalaziono przy nim nabity rewolwer, materje eksplozujące i różne przepisy wytworzenia dynamitu. Skoro ujrzał nadchodzące organa policyi, wystrzelił z rewolweru, ale strzał chybił. Policya rozbroiła go i aresztowała. Z początku mówił, że jest Rosjaninem, podał nawet jakieś nazwisko, wkrótce jednak odwołał swe zeznania, a teraz na każde pytanie wcale nie odpowiada. „Zdaje się, pisze w powyższej odezwie policya bazylejska, że jest to indywidualum bardzo niebezpieczne i należące do stronnictwa anarchistycznego, które z ważnych powodów unika Niemiec i Austrii.“ Przy odezwie dołączono fotografię i opis osoby owego aresztowanego.

— **Przykry wypadek,** według korespondenta *G. Warsz.* z Rzymu, zdarzył się w tych dniach w pałacu papieskim. W ogrodach watykańskich znajduje się przeliczny jeleń, którego Papież bardzo lubi. W tych dniach ogrodnik Ignacy Boccaloni, który go zwykle karmił, przyniósł mu dość późno codzienną strawę. Rogacz oburzył się tem opóźnieniem, gdyż mu głód doskwierał. Zamiast tedy przyjąć z wdzięcznością przybywającego z jadłem ogrodnika, chciał przedewszystkiem pofolgować oburzeniu i skarcił go należycie za zwłokę. Pamiętny wykrzyknik Ludwika XIV: *J'ai failli attendre!* dziki rogać zastąpił tak gwałtownym ugodynieniem karmiciela swego wspaniałymi rogami, iż nieszczęśliwy Boccaloni ciśnięty został o dziesięć metrów na przyległą murawę z rozprutymi wnętrznościami. Przeniesiony do szpitala św. Ducha, niedaleko Watykanu, skonał wkrótce w strasznych męczarniach.

— **Niebezpieczny oszust** ścigany jest przez policyę paryską. Niejaki Mendel, Niemiec rodem, przed sześciu miesiącami osiadł jako komisyoner w Paryżu i umiał pozyskać sobie zaufanie kilku firm jubilerskich do tego stopnia, że powierzyły mu one towary, które w samych dyamentach przedstawiają wartość 600.000 franków. Przed kilku dniami Mendel znikł z Paryża bez śladu.

— **Nowy planetoida.** W najnowszym numerze okólnika, wydanego przez zarząd berlińskiego obserwatorium astronomicznego, znajdujemy wiadomość, że astronom marsylski prof. Borelli dnia 27 sierpnia odkrył ostatniego małego planetę w grupie pomiędzy Marsem a Jowiszem. Jest to gwiazda dwunastego rzędu, dwóchsetna czterdziesta z kolei w szeregu dotąd odkrytych planetoid.

— **Wierzycciele Sary Bernhardt.** Jak donosi *Figaro*, pani Sara Bernhardt zwołała na dzień 3 b. m. „waleń zgromadzenie“ swoich wierzyccielów do domu swego przy Avenue de Villard. Jeden z przyjaciół znakomitej artystki przedstawił zgromadzonemu jasno i wyraźnie położenie finansowe tejsze i proponował im ugodę, według której artystka obowiązała się odstąpić na ich rzecz po 300 franków z tysiąca, jaki za każdy występ swój w teatrze Porte Saint Martin pobiera, na tak długo, dopóki wszystkie jej długi nie będą umorzone. Wszyscy obecni wierzycciele bez wyjątku i zastrzeżenia przyjęli ugodę na takich warunkach.

— **Sensacyjne samobójstwo.** Pani Otylia Assing, jedyna siostra zmarłej a słynnej niegdyś pani Ludmili Assing-Grimelli, niedawno znaleziona została w łasku Bulońskim pod Paryżem nieżywa. Otruła się, jak stwierdzono, sinkiem potasu, a to z powodu choroby piersiowej, wrzekomo nieuleczalnej. Pani Otylia Assing, naturalizowana Amerykanka liczyła lat 30 i do niedawna mieszkała we Florencji. Z listu, przez nią pozostawionego, wynika, że znacznym majątkiem swoim rozporządzała na rzecz przyjaciół i zakładów dobroczynnych. Testament samobójczyny złożony jest w Nowym Jorku.

— **Telegraf podwodny** w jeziorze Bodeńskim uległ w tych dniach z niewiadomej przyczyny przerwaniu. Usunięcie przeszkody wymagać będzie kilku tygodni, przez który to czas przerwana jest bezpośrednia komunikacja telegraficzna.

— **Znaczenie inseratów** określa jeden z dzienników amerykańskich w następujący,

nader poetycki sposób: „Kto chce robić dobre interesy handlowe, nie ogłaszając inseratów, ten postępuje jak ów młodzieniec, który zakochany w pięknej dziewczynie, zaszyła jej czuły w ciemności. On sam wie wprawdzie, co czyni, ale oprócz niego nie wie o tem nikt inny.“

— **Brzoza Gryżyńska.** O legendowym tem drzewie podaje *Kur. Pozn.* następującą wiadomość, prostując poprzednie doniesienia: Korespondent *Gazety Polskiej*, donosząc o zabiegach ks. Czechowskiego w gromadzeniu fundusów na odbudowanie zgorzałego kościoła w Gryżynie, popełnił pewną niedokładność, którą winniśmy sprostować. Korespondent napisał bowiem, że kościół spłonął od pioruna, „a z nim razem i brzoza, opaliwszy zieloną swę skroni ozdobę“, uschła na zawsze. Tymczasem brzoza ta nie stała przy spalonym kościele, lecz o jakie trzy kilometry od niego, w polu, przy szczytach dawniejszego kościoła św. Marcina, i już przed kilku laty, po uderzeniu w nią pioruna, rozpadła się na dwie i uschła. Z tej to uschniętej i rozpadłej brzozy kazał ks. Czechowski porobić krzyżyki i rozsyła je jako pamiątkę. Kiedy Galicya się tą brzozą zainteresowała, może zażąda także od ks. proboszcza Czechowskiego (Gryżyna p. Kościeln, Wielkie Księstwo Poznańskie) kilka tysięcy krzyżyków?

Teatr.

(*Roderyk Heller*, komedia w pięciu aktach Franciszka Schoenthana. Nowa komedia Bliźnińskiego *Szach i mat*.)

Że p. Franciszkowi Schoenthanowi przyszło na myśl napisać pięcioaktową sztukę i nazwać ją komedią, dziwić się trudno, że komedia ta, przedstawiona gdzie indziej, wobec innej publiczności a może i przez innych artystów, znających lepiej życie i społeczeństwo, wśród którego obraca się akcja tej sztuki, wywierać może lepsze wrażenie, przeczyć nie chcemy, ale podziwiamy pracę *tlomacz*, pracę dokonaną z godną uznania cierpliwością a niestety niewdzięczną, bo „*Roderyk Heller*“ nie obiecuje długiego żywota na scenie naszej. — Pięć aktów i to dość długich wysłuchać, to trud nie lada, jeśli akcja nie tylko nie pobudza do śmiechu, ale nawet żywszego nie otudza zajęcia. „Marzyłam o róży, a obudziłam się z kartofiem w rękę!“ woła dość tyturalnie, ale prawdziwie jedna z głównych osób w komedii Schoenthana, choć w ten sposób wyrazić, jakiego rozczarowania doznała, ujrawszy ideał swej młodości w postaci zgrzybiatego i kapryśnego starca. To samo powiedzieby mogła publiczność, która, spiesząc w piątek ubiegły na pierwsze przedstawienie pięciokaktowej komedii Schoenthana, spodziewała się zabawy i śmiechu... Oczekiwania zawiodły zupełnie i daremne były usiłowania artystów, bo trudno ożywić to, co martwe i ciężkie z natury. Wymuszone lub trywialne koncepty, jak ów o róży i kartoflu i niektóre większym życiem natchowane sceny nie mogły podnieść całości, niezdolnej ani intrygi głównej, ani sposobem przeprowadzenia, załatwić sobie widza. Usta przygotowane do śmiechu, złożyły się do ziewania, a my niechęć wywołali tegoż samego objawu u czytelników naszych, będziemy się starali jak najtreściwiej spisać nienajszyszy... nekrolog *Roderyka H.*

Nie myślimy też podawać całej osnowy komedii; aby dać pojęcie o całości, wystarczy słów kilka. Pani Adela, żona Edwarda Grollera fabrykanta pończoch, jest o tyle poetyczną i „uczoną“, o ile mąż jej prozaicznym i nienawidzącym wszystkiego, co ma związek z literaturą. Nienawidzi to po części uzasadnioną, bo pani Adela, której ideałem jest poeta i powieściopisarz rozgłośny *Roderyk Heller*, cały dom według pojęć i zasad głoszonych przez Hella organizując, bez względu na upodobania i nawyki prozaicznego małżonka, który co krok z nazwiskiem owego poety spotykać się musi. Trudno więc się dziwić, że go nienawidził serdecznie, i że ta sprzeczność w uczuciach i zapatrywaniach obu małżonków daje powód do ciągłych nieporozumień. Dotychczas jesteśmy w zgodzie z p. Schoenthanem i przyznajemy, chętnie, że osoba romantycznej pani Adeli rozkochanej w niewidzianym od lat wielu Hellerze, jest dość trafnie skreślona, a w przeciwstawieniu do postaci prozaicznego małżonka i ni mniej prozaicznego w życiu, choć idealnego w swych utworach, poety, mogłaby wywołać efekt komiczny. To też najlepszą sceną w całej komedii jest właśnie ta, w której wspomniane trzy główne postacie komedii: pani Adela, mąż jej i poeta *Heller* spotykają się z sobą. Stary, zaniedbany w stroju, trywialny w mowie, zgubiony ciężką egzystencją i wiecznie gniewający się *Heller*, staje nagle wobec rozmarzonej pani Adeli. Cały gmach jej marzeń rozpada się w gruzy; co niewysłowna rozkosz sprawia jej mężowi, który przez tyle lat znosił musił pogłębiającą wyższość poety i słysząc nieustannie jego pochwały. Dotychczas, powsta-

rzamy, jesteśmy w zgodzie z autorem; myśl może nie nowa, ale mogłaby być nie bez komicznego efektu, gdyby przeprowadzenie jej było lżejszem i żywszem i nie wlokło się żółtym krokiem przez pięć długich odsłon, wciągając do akcji innych jeszcze piętnaście osób, zupełnie nierzeczytelnych. Aby te osoby nie próżnowały całkowicie, autor wyznacza im rozmaite zajęcia, często zupełnie obce głównej treści utworu. I tak: redaktorowi *Juliuszowi Hagedornowi* każe agitować za kandydaturą poselską *Roderyka*, a równocześnie każe mu się kochać w *Maryi*, córce fabrykanta *Grollera*; drugi redaktor *Balcer* musi siedzieć w kozie za artykuły przez *Hagedorna* umieszczone, a trzeci pisze w mileczeniu i ten trzeci jest jeszcze ze wszystkich najznośniejszy. Zupełnie zbyteczną w akcji postacią jest fabrykant *Mertelmeier*, który na to chyba jest potrzebny, aby w córce jego *Rózi*, mógł się kochać syn państwa *Grollera*, *Rudolf*, chociaż z drugiej strony, cała sztuka śmiało obejść by się mogła bez *Rudolfa* i *Rózi* a zatem i bez *Mertelmeiera*... Cóż dopiero mówić o takich postaciach jak *radca Friedheim*, jego żona *Emilia*, aktor *Werner* i jeszcze kilka innych, które z woli autora snują się po scenie? Znaczenia tych postaci domyśleć się nie łatwo; być może, że one zrozumiałe są dla społeczeństwa, dla którego pisany był utwór, bo wiedzieć należy, iż rzecz cała dzieje się w Berlinie za naszych czasów. My tylko stwierdzimy, że jeśli tak jest, jak p. *Schoenthana* przedstawił, to „nasze czasy“ nie są zbyt zabawne i doprawdy wolimy inne, chociażby dawniejsze, bardziej charakterystyczne i mniej... trywialne. Ów poeta „naszych czasów“, *Roderyk Heller*, z cyniczną goryczą naigrawający się z własnych, młodzieńczych poetycznych uniesień, budzi odragę i raczej przykre niż komiczne wywiera wrażenie. Postać ta w innym przedstawieniu otoczeniu, wśród odmiennej akcji, mogłaby dać powód do posądzenia autora o myśl głębszą... Wszak ten *Roderyk Heller*, natchniony poeta, głośny powieściopisarz, a żyjący w nędzy, ten człowiek wyczerpany w walce o byt i depreczający z wściekłością ideały wymarzone w chwilach czystych uniesień, to coś jakby surowy wyrzut zrobiony społeczeństwu, to jakby ilustracja do słów naszego poety: że „trzeba stwardnieć, skrzepnąć, być bez serca!“

Ale nie! cała akcja komedii i cały jej nastrój zdaje się świadczyć, że autor nie myślał wcale nadawać postaci *Hellera* głębszego znaczenia. To też i p. *Ruszkowski*, w odtworzeniu tego charakteru na scenie, nie wysiłił się bynajmniej na nadanie mu cech wybitniejszych; grał poprawnie, starając się o ile możliwości być komicznym. To samo staranie, uwieńczone jak zwykle powodzeniem, zdradzał p. *Wojdałowicz* w roli *Edwarda Grollera*; był wprawdzie niewiele różnym od innych przez siebie odtwarzanych postaci, ale bo też trudno być oryginalnym gdy sam typ takiego prozaicznego fabrykanta powtarza się zbyt często w rozlicznych komediach. Na pochwałę zupełną zasługuje gra panny *Cichockiej*, która rolę romantycznej *Adeli* podniosła grą staranną i we wszystkich szczegółach dobrze obmyślaną. Również bez zarzutu i pełną wdzięku była gra panny *Stachowiczówny* w roli *Maryi Grollera* i panny *Kwiecińskiej* w roli *Rózi Mertelmeier*; winniśmy też z uznaniem wspomnieć o panu *Kwiecińskim*, który jako redaktor *Hagedorn*, nie odznaczał się wprawdzie werwą i nieco przewlekłymi akcjami, ale grał naturalnie i bez najmniejszej przesady, co tem bardziej na podniesienie zasługuje wobec niemiłosiernie szarzy pana *Siemaszki* w roli fabrykanta *Mertelmeiera*. Ubolewalibyśmy szczerze, gdyby ten młody artysta, niewątpliwym obdarzony talentem, chciał wchodzić na niebezpieczną drogę zdobywania efektów przesadą w głosie i ruchach. — *Mertelmeier* — figura jak to już zaznaczyliśmy, wcale nieznaczna i niepotrzebna w akcji — nie zyskał też na tem, że w interpretacji p. *Siemaszki* miał nogi jak sparalizowane, a mówił głosem nieludzkim...

Kończąc pobieżne sprawozdanie nasze o komedii *Schoenthana*, niech nam wolno będzie wyrazić nadzieję, że doczekamy się wkrótce przedstawień utworów, więcej przemawiających do naszych usposobień i przynoszących, jeśli nie pożytek, to przynajmniej prawdziwą rozrywkę — która zresztą także jest pożytkiem. Ze scen europejskich dochodzą echa o nowych sztukach — nowych przynajmniej dla nas — które i tłómkać i przedstawiać warto; nie wątpimy też, że dyrekcja naszego teatru, która tyle złożyła już dowodów zapobiegliwości i gorliwego starania o dobro sceny, nie ustanie na tej drodze, na której towarzyszyć jej będzie zawsze szczerze uznanie ogółu. Tymczasem spieszymy przesłać czytelnikom naszym miłą niewątpliwie wiadomość, że utalentowany autor tytułowanych utworów scenicznych, p. *Bliźniński*, ma wkrótce nadesłać dyrekcji teatru najnowsza komedię swoją p. t. *Szach i mat*. Będziemy więc mieli sposobność zawołać wkrótce z pełnej piersi: *Góra nasil...*

OSTATNIA POCZTA

Sejm krajowy.

II posiedzenie zajął dzisiaj JW. Marszałek krajowy dr. M. Zybklikiewicz o godzinie 11 m. 15 przed południem.

Na posiedzeniu obecny profesor Stanisław hr. Tarnowski.

Urlopy otrzymali: *Ludwik hr. Wodziecki* na 4 dni; pos. *Weigel* na miesiąc; *J. E. minister skarbu dr. Julian Dunajewski* do 5 października, a *Henryk hr. Wodziecki* do końca sesji.

JW. Marszałek zawiadamia Izbę o ukonstytuowaniu się wybranych komisji.

Komisja administracyjna wybrała przewodniczącym *J. E. Grocholskiego*, zastępcą *dr. E. Czerkawskiego*, sekretarzami: *A. Jędrzejowicza* i *Onyszkiewicza*.

Komisja bankowa wybrała przewodniczącym *ks. Adama Sapię*, jego zastępcą *J. E. hr. Russockiego*, sekretarzem *hr. Łubieńskiego*.

Komisja budżetowa wybrała przewodniczącym *Henryka hr. Wodzieckiego*, pierwszym wiceprezesem *dr. Smarzewskiego*, drugim wiceprezesem *Artura hr. Potockiego*, sekretarzami *S. Jędrzejowicza* i *hr. Scipiona*.

Komisja petycyjna wybrała przewodniczącym *hr. Golejewskiego*, jego zastępcą *p. Lenartowicza*, sekretarzem *Bereznickiego*.

Komisja lustracyjna wybrała prezesem *Najprzew. arcybiskupa Issakowicza*, zastępcą *p. Mochnackiego*, sekretarzem *p. Lasockiego*.

Komisja drogowa wybrała przewodniczącym *p. Męcińskiego*, zastępcą *Starowieyskiego*, sekretarzem *p. Gnońskiego*.

Dzisiaj wpłynęło ogółem 98 petycji, które zostały przekazane właściwym komisjom.

Sekretarz p. St. hr. *Badeni* odczytał odezwę sądu powiatowego w *Mikołajowie* o pozwolenie ścigania w drodze karnej posła *Józefa Wernickiego* o przestępstwa z §§. 487 i 492 ust. karn.

Posł St. hr. *Badeni* wnosi wybór osobnej komisji z 5 członków i przekazanie jej tej sprawy.

Wniosek ten został przyjęty. *Dr. E. Czerkawski* prosi o zmianę uchwały sejmowej z d. 12 b. m. w tym sensie, ażeby komisja edukacyjna składała się z 15, a nie z 13 członków.

Wniosek ten został przyjęty. Z porządku dziennego nastąpił wybór trzech komisji.

Do komisji gospodarskiej w krajowego wybrani zostali jednomyślnie na 80 głosujących pp.: *Augustynowicz*, *Czartoryski Roman*, *Gorayski*, *Gross*, *Klucki*, *Langie*, *Polanowski*, *Potocki Roman*, *Sanguszko*, *Sapię Adam*, *Struszkiewicz*, *Tarnowski Jan*, *Wierzbicki*, *Wodziecki Ludwik*, *Zamoyski*.

Do komisji szkolnej zostali wybrani jednomyślnie na 84 głosujących: *Czartoryski Jerzy*, *Czerkawski*, *ks. biskup Dunajewski*, *Dzieduszycki Wojciech*, *Łoziński*, *Majer*, *Małeckie*, *Pilat*, *Rey*, *Romańczuk*, *Romanowicz*, *ks. biskup Solecki*, *Tarnowski Stanisław* (starszy) *Wierzbicki*, *Zoll*.

Do komisji konkurencyjnej zostali wybrani jednomyślnie na 80 głosujących: *Buchwald*, *Dzieduszycki Tadeusz*, *Golejewski*, *Hoppen*, *Koziebrodzki Władysław*, *Łoziński*, *Mandyczewski*, *Matkowski*, *Max*, *Rittner*, *Scipio*, *Sembratowicz*, *Solecki*. Tyżskiewicz. Marszałek uprasza komisję wybrane o rychłe ukonstytuowanie się.

Z porządku dziennego p. *Mierosowski* motywował w pierwszym czytaniu znany już wniosek co do zmiany obowiązującej ustawy leśnej. Pod względem formalnym wniosek odesłanie do komisji gospodarskiej.

Wniosek ten został przyjęty. Następnie *dr. Zoll* motywował znany wniosek w sprawie zmiany obowiązujących przepisów o egzekucji sądowej i wniosek przekazanie tego wniosku komisji prawnej, który to wniosek został przyjęty.

Posł *Hausner* motywuje swój wniosek co do zbadania statutu organizacyjnego kolei państwowych pod względem oddziaływania jego na dobro kraju.

Godzina 1sza z południa; posiedzenie trwa dalej

Najj. Pan wczoraj o godzinie 9 wieczorem osobnym pociągami kolei północnej udał się w podróż do *Skierniewic*. Jak donosi *Fremdenblatt*, w otoczeniu *Monarchy*, oprócz małej świty, znajdują się: minister spraw zagranicznych *hr. Kalnoky* i austriacko-węgierski ambasador na dworze rosyjskim, który przez czas jakiś bawił na urlopie w *Wiedniu*, *hr. Wolkenstein*. Na granicy państwa rosyjskiego, mianowicie w *Gra-*

nicy, Najj. Monarcha austriacki miał być powitany przez następcę tronu rosyjskiego. Przyjazd do miejsca zjazdu, tj. do Skierniewic, nastąpi dzisiaj, 15 b. m. o godzinie 2 po południu, a równocześnie prawie spodziewany jest tam także cesarz Wilhelm w towarzystwie ks. Bismarcka. Obaj Monarchowie zabawią w Skierniewicach przez wtorek i wyjadą d. 17 b. m. we środę. W towarzystwie ministra spraw zagranicznych, hr. Kalnokyego, znajduje się sekretarz nadworny baron Aerenthal. Do boku Najj. Monarchy austriackiego zostaną przydzieleni w charakterze oficerów służbowych generał-adjutant książę Wittgenstein i adjutant przyboczny hr. Bekendorf.

Wiener Abendpost pisze pod dniem 13 b. m.: „Za kilkanaście godzin Najj. Pan przedsięwzięcie podróży, celem spotkania się z monarchami Rosyi i Niemiec. Podróż Jego Ces. Mości towarzyszą najgorętsze życzenia ludów austriackich. Zjazd trzech potężnych Władców środkowej Europy odbywa się pod godłem niezamąconej przyjaźni, a gorące dziękczynienie ludów za błogosławieństwa pokoju towarzyszy Jego Cesarskiej Mości po za granicę Austrii.“

Najj. Pan wystosował pod d. 13 b. m. własnoręczne pismo do Najj. Arcyksięcia Albrechta, w którym z okoliczności zakończenia manewrów na polach Morawy, tudzież ćwiczeń pod Bruckiem, wyraża Najj. Arcyksięciu podziękowanie za kierownictwo tych manewrów. Najj. pismo powiada, iż kierownictwo i wykonanie ćwiczeń wojskowych we wszystkich szczegółach zadowolili Monarchę w wysokim stopniu. Manewry były z jednej strony pouczające, z drugiej zaś dowiodły pocieszających postępów, dobrego wykształcenia wojennego żołnierzy, i zdolności w obrotach. Najj. Pan poleca w końcu Najj. Arcyksięciu, aby wszystkim komendantom i oficerom wojsk, które brały udział w manewrach, wyraził zupełne uznanie Monarchy za wzorowe zachowanie się i wytrwałość żołnierza.

Po sobotniej rewii pod Dürnkut, w której wzięły udział dwa korpusy V i X, Najj. Pan, który znajdował się w towarzystwie króla Milana, rozkazał wystąpić wszystkim generałom przed front i podziękować najprzód Najj. Arcyksięciu Albrechtowi za kierownictwo manewrów, następnie szefowi sztabu generalnego, generał-porucznikowi Beckowi, i jego organom i sędziom polubownym, powinszował następnie obydwom komendantom korpuśnym, generałom baronowi Catty i Stubenrauchowi, podniósł z uznaniem dzielną postawę wojsk obrony krajowej, oddał pochwały znakomitej działalności artylerji, kawalerji, służbie sanitarnej i intendancji, i wyraził w końcu jeszcze raz wszystkim generałom i oficerom tudzież wojskom najzupełniejsze Najj. uznanie i zadowolenie; poczem Monarcha z całym orszakiem powrócił do Wiednia.

Król Milan miał udać się wczoraj, a najpóźniej dzisiaj, na trzy lub czterotygodniowy pobyt do Gleichenbergu.

P. minister skarbu dr. Dunnajewski powrócił w piątek z Ischl do Wiednia.

W tych dniach bawił w Wiedniu, w przejeździe do Rzymu, poseł rosyjski przy dworze włoskim, hr. Uexküll.

Nordd. Allg. Ztg., w liście z Wiednia, zwraca uwagę na tendencyjne zabiegi, zmierzające do przedstawienia polityki hr. Taaffego, jako stojącej w sprzeczności z austriacko-niemieckim przymierzem i tak dalej pisze: „Faktem jest historycznym, iż austriacko-niemieckie przymierze zostało wytworzone wkrótce po przyjeździe do steru gabinetu hr. Taaffego; okres tego gabinetu jest okresem austro-niemieckiego związku. Austriacko-niemieckie przymierze odpowiada na polu polityki zagranicznej temu postannictwu, jakie poruczone zostało hr. Taaffemu na polu polityki wewnętrznej. Tylko Austrija, która silną ma wolę pozostania austriacką, i wyłącznie austriacką, która, jako główną siłę i główne zadanie swoje uznaje zadowolenie wszystkich swoich ludów i skonsolidowanie swoich konstytucyjnych stosunków, tylko taka Austrija może szczerze i serdecznie podać dłoń państwu niemieckiemu do trwałego związku. Pięć lat rządów gabinetu hr. Taaffego wystarczyło do wypróbowania go i pod względem przymierza niemieckiego, które obecnie jest silniejszym i więcej zapewnionem niżli kiedykolwiek. Fakt to uznany przez cały świat.“

Do *Politik* telegrafują z Wiednia: W pojedynczych ministerstwach pracują o-

becnie nad zestawieniem budżetów na r. 1885. Wkrótce rozpoczyna się wspólne konferencye ministerjalne celem ułożenia wspólnego budżetu.

TELEGRAMY GAZETY LWOWSKIEJ

Wiedeń, 15 września. (Tel. pryw.) Dnia 18 b. m. odjedzie Najj. Pan przez Salzburg, Wörgl do Stams, gdzie stanie dnia 19go b. m. rano i odbędzie inspekcję batalionu tyrolskich strzelców krajowych, poczem uda się do Innsbrucku dokąd przybędzie o godz. 11 przed południem. Dnia 20 o godz. 8 rano Monarcha osobnym pociągami odbędzie podróż koleją arulańską i stanie o godzinie 3 w Bregency, gdzie przenocuje. Dnia 21 wyjedzie z powrotem do Wiednia, gdzie spodziewany jest dnia 22 o godzinie 4 zrana.

Król Milan wyjechał wczoraj rano do Gleichenbergu.

Wiedeń, 15 września. (Tel. pr.) Prezes gabinetu węgierskiego Tisza konferował wczoraj przez czas dłuższy z hr. Kalnokym, poczem miał posłuchanie u Najj. Pana.

Wiedeń, 15 września. Najj. Pan w towarzystwie hr. Kalnokyego, generał adjutanta Mondla, dwóch adjutantów przybocznych i lekarza przybocznego Langla, wyjechał wczoraj o godzinie kwadrans na 10 wieczorem do Skierniewic, gdzie stanie dzisiaj o godzinie 2 po południu. Cesarz Wilhelm przybędzie tam dopiero w dwie godziny później. W orszaku monarchy niemieckiego znajduje się: ks. Bismarck, syn hr. Herbert, generałowie Allbedyll, Lehdorf i ks. Radziwiłł. Monarchowie zabawią w Skierniewicach do 16 b. m. po południu, poczem udadzą się w podróż z powrotem.

Oświęcim, 15 września. (Tel. pr.) Najj. Pan przejechał o godzinie 6 rano przez Oświęcim, nie zatrzymując się wcale.

Trzebiń, 15 września. (Tel. pr.) Najj. Pan przybył szczęśliwie o godzinie 7 z rana do Trzebini. Po przebraniu się w mundur generała rosyjskiego, Najj. Pan wysiadł na peron i zaszczylił przemową czekającego na pociąg dworski starostę chrzanowskiego, wypytując się szczegółowo o stosunki powiatu. O trzy kwadransy na 8 Najj. Monarcha udał się w dalszą podróż do Granicy.

Szczakowa, 15 września. (Tel. pr.) Najj. Pan przejechał o wpół do 10 przed południem przez Szczakowę.

Praga, 15 września. (Tel. pryw.) Deputowany Hölzel, który wstąpił do nowotworzącej się partji ekonomicznej, złożył swój mandat.

Peszt, 15 września. (Tel. pryw.) Obiega pogłoska, iż frakcja antysemita, po otwarciu sejmku, zamierza uczynić wniosek o postawienie ministerstwa w stan oskarżenia, pod zarzutem rujnowania kraju.

Na wczorajszym zgromadzeniu wyborców w Jaszbereny, przewodca opozycji hr. Apponyi zbijał w sposób nadzwyczaj ostry wywody zawarte w programie p. Tiszy i oświadczył, iż zamierzone zarządzenia wyjątkowe są nieuzasadnione i reakcyjne. Mowca oznajmił, iż gotów jest wystąpić przeciw takowym.

Skjerniewice, 15go września. (Tel. pryw.) Na wyraźne życzenie cesarza Wilhelma, carstwo nie wyjadą naprzeciw niemu do Aleksandrowa. W zastępstwie cara wyjeżdża do granicy ks. Wittgenstein.

Skjerniewice, 15 września. Car carowa, carewicz, w. książęta Włodzimierz Aleksandrowicz, Mikołaj Mikołajewicz, Piotr Mikołajewicz wraz

z orszakiem przybyli tutaj wczoraj o godzinie 7 osobnym pociągami z Modlina. Przed dworcem kolejowym zajęła miejsce piechota z muzyką, która w chwili wjazdu pociągu dworskiego odgrywała wesołe melodie, później zaś, gdy car w towarzystwie dwóch swoich synów i w. książąt przechodził po przed frontem, zaintonowała hymn ludowy, gdy tymczasem wojsko wydawało bezustanne okrzyki. Przyjęcie nie miało urzędowego charakteru i było zgotowane nie carowi jako takiemu, lecz właścicielowi Skierniewic. Przy przyjęciu było obecnych tylko niewiele osób, pomiędzy temi minister spraw zagranicznych Giers, ambasador ks. Lobanow, margrabia Wielopolski i damy arystokracji z okolicy wraz z dziećmi, które doręczyły carowej kosz z kwiatami.

Później zjawiała się w. księżna Marya Pawłówna. U wejścia do parku za dworcem kolejowym wystawiono wielką bramę tryumfalną, po za którą ciągnął się szereg słupów ozdobionych chorągiewkami. Tutaj na prawo i na lewo stało około 800 włościan i włościanek w strojach narodowych. Włościanie w długich sukmanach, częścią niebieskich, częścią białych z czerwonymi pasami, włościanki w pensowych sukmanach, takichże gorsetach i chustkach. Naczelnicy gmin okolicznych doręczyli carowi obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, następnie sól i chleb. Włościanie wydawali głośne okrzyki na cześć dostojnych Gości, a dzieci szkolne śpiewały chór z opery Glinki „Życie za cara“. Przyjęcie trwało pięć minut, poczem car z carową wsiadł do pierwszego powozu, a carewicz z braćmi, tudzież w. książętą i osoby świty do następnych, i cały orszak, wśród niustannych okrzyków ciszających się do karet włościan, ruszył ku zamkowi.

Przyjęcie to miało cechę nadzwyczaj oryginalną; carowa była w wyśmienitym humorze.

Przedwczoraj przybyli tutaj dwa pułki, których właścicielami są Monarchowie Austrii i Niemiec. Miasteczko było wczoraj oświetlone, niemieckiej i dworcowej. W orszaku cara znajdowali się: ochmistrz nadworny Woroncow-Daszkow, ministrowie spraw wewnętrznych Tołstoj i minister komunikacji Posjet, jako też generał gubernator Hurko. Po przejeździe odbył się obiad dworski.

Rzym, 15 września. W czasie podróży z Neapolu do Rzymu, król na wszystkich większych stacyach był przedmiotem owacyj. Odjeżdżającego z Neapolu monarchę żegnała ludność w drodze do dworca i na samym dworcu kolejowym pełnemi zapamiętaniem okrzykami. Stowarzyszenia wystąpiły z chorągiewkami. Tłumy wołały: „Niech żyje Ojciec Ojczyzny!“ „Niech żyje Dom Sabaudzki“.

Król wzruszony głęboko, dziękował kapeluszem i gestami. Minister Mancini, który jest już zdrow zupełnie, sprowadził króla na dworzec, poczem powrócił do miasta. Na przyjęcie króla w Rzymie zebrały się ogromne masy ludności. Muzyki cywilne grały hymn królewski. Na dworzec kolejowy przybyli różni dygnitarze, senatorowie, deputowani i tak dalej. Król ubrany po cywilnemu z trudnością tylko zdołał przecisnąć się przez tłumy do salonu. W skutek bezustannych okrzyków, zmuszony był wyjść na balkon, poczem puścił się w dalszą podróż. Minister Depretis pozostał w Rzymie.

Rzym, 15 września. Na przyjęcie króla Humberta przybyli także te komunalne władze prowincjonalne, które okazywały dotychczas niezadowolnienie z nowego porządku rzeczy. Przybył również książę Borghese.

Rzym, 15 września. Przedwczoraj

zachorowało na cholere w Neapolu 642 osób, zmarło 348, w Spezzia zachorowało 38 zmarło 28. W innych miejscowościach Włoch zabiło 91, zmarło 54 osób.

Berlin, 15 września. (Tel. pryw.) Dzienniki tutejsze uważają jako rzecz pewną, iż w czasie zjazdu Monarchów powzięte zostaną formalne uchwały.

Neapol, 15 września. (Tel. pryw.) Wczoraj zakazano tutaj odbywania procesyj kościelnych.

Neapol, 15 września. Arcyb. tutejszy kardynał Sanfelice złożył królowi wizytę, która trwała całą godzinę. Minister Mancini zasłabł na cholerynę, ma się jednak już lepiej. Król, wyjeżdżając wczoraj o godzinie 2giej po południu z Neapolu, polecił Depretisowi zatelegrafować do prefekta Rzymu, aby starał się nie dopuścić do jakichkolwiek demonstracyj, gdyż zanadto głęboko przejęty jest bolesnemi wrażeniami, odniesionemi w czasie pobytu w Neapolu. Siła epidemii cholerycznej słabnie ciągle.

Londyn, 15 września. Times w artykule, poświęconym zjazdu Monarchów, powiada, iż usprawiedliwionem jest przypuszczenie, iż zjazd zapewni pokój Europie. Anglia może powitać zjazd przychylnie, gdyż w Skierniewicach nie przyjdzie niezawodnie nie takiego do skutku, co mogło w jakimkolwiek sposób naruszyć interesu Anglii, lub wywołać nieporozumienie pomiędzy nią a któremkolwiek mocarstwem.

Paryż, 15 września. Journal des Debats donosi w formie pogłoski, jakoby prezes gabinetu Ferry w czasie feryj wyjeżdżał do Niemiec, w celu widzenia się z ks. Bismarckiem w Friedrichsruhe.

Londyn, 15 września. Obecny poseł w Brukseli Malet, został mianowany ambasadorem angielskim w Berlinie.

Londyn, 15 września. Dzienniki, które popierają politykę rządową, przyjęły przychylnie nominację Maleta ambasadorem.

Neapol, 15 września. Cholera stanowczo się zmniejszyła. W 24 godzinach do dnia wczorajszego godziny 4 po południu zachorowało na cholere 476 osób, zmarło 255, pomiędzy którymi 96 takich, które dawniej zachorowały.

Florenca, 15 września. Król przybył tutaj o godzinie 4 rano i został powitany jak najserdeczniej przez niezliczone tłumy publiczności.

Neapol, 15 września. Bezimienny filantrop nadesłał na ręce ministra Depretisa 10.000 fr. na rzecz zapadłych na cholere.

Rzym, 15 września. Papież zajęty jest obecnie przezieraniem encykliki o prawdziwym i fałszywym liberalizmie naszej epoki. Encyklika ta została wypracowaną przez najznakomitszych prałatów i stawia tezę, iż Kościół był zawsze zwolennikiem prawdziwego liberalizmu.

W sprawie rozwodów małżeńskich, zaprowadzonych we Francji, Ojciec św. ograniczył się na tem, iż kazał nuncjuszowi w Paryżu poczynić swoje uwagi. Sądzą, że Papież nie powróci już więcej do tego przedmiotu ani w encyklice, ani alocucji na konsystorzu.

Szczakowa, 15 września. (Tel. pryw.) W imieniu Cara powitali Najjaśniejszego Monarchę austriackiego, generał-adjutant książę Wittgenstein, generał-adjutant świty Puszkina i flugeladjutant hr. Bekendorf. Po odbytej rewii honorowego oddziału swego pułku, Najj. Pan odjechał z Granicy o godzinie trzy kwadransy na 9tą do Skjerniewic.

Odpowiedzialny redaktor Adam Krechowicki

W teatrze hr. Skarbka.
W poniedz. d. 15 września 1884

Właściciel Kuźnic

(Le maître de forges).

Dramat w czterech aktach Jerzego Ohnet'a.
O S O B Y:

Pan Moulinet	p. Wojdałowicz
Filip Derblay	p. Żelazowski
Bachelin	p. Sienaszk
Książę de Bligny	p. Lubie
Baron de Prefond	p. Ruskowski
Oktaw	p. Walewski
Jenerał	p. Krykiewicz
Gobert	p. Szobert
Doktor Servan	p. Starzewski
Pan de Pontac	p. Kasprowiec
Prefekt	p. Debicki
Klara de Beaulieu	pna Stachowiczówna
Helena	pni Zapolska
Margrabina Beaulieu	pna Giechocka
Baronowa de Prefond	pni Żelazowska
Zuzanna	pni Woleńska
Brygida	pna Wajgel
Jan	p. Kamiński
Robotnik	p. Bratro
Służący	p. Mazowiecki

Rzecz dzieje się w południowej Francji — w naszych czasach.

NADESLANE.

Powrócił

i jak dawniej ordynuje od 2 do 4tej pop.
ul. Kościuszki 1. 3.

Dr. T. Krobicki.

Dr. Bylicki

powrócił i ordynuje od 2—4
ul. Majerowska 8.

Przyjechali do Lwowa

dnia 15go września 1884.

Hotel George'a

Pp. S. hr. Tarnowski ze Śniatynki. S. Homolacz z Balic. S. Kunicki z Polski. B. Drohojowski z Ciesiacina. E. Gawronski z Rosyji. A. Deyma z Wiednia. M. Strom z Petersburga. Czedit z Wiednia.

Hotel Europejski

Pp. Ka. Esterhazy z Dubravny. S. hr. Worzel z Rosyji. L. Kunde z Dubranowa. K. Kunde z Dubranowa. I. Korwin z Jereczkowa. J. Rosin z Tarnopola.

Hotel Angielski

Pp. F. Jasiński z Zahajpola. M. Guzikowski z Nowosiółek. T. Głogowski z Sobieszowa. W. Raciński z Niżniowa.

Hotel Langa

Pp. H. Körner z Pragi. H. Szancer z Tarnowa. L. Bartha z Wiednia. I. Petrowicz z Pokrowa.

Pociągi kolejowe.

Od 20 maja 1884.

podług zegaru lwowskiego
Odechodzą z Lwowa:

Do Czerniowiec: o godz. 6 min. 30 rano pociąg pospieszny, o godz. 12 min. 15 po południu i o godzinie 11 min. 10 w nocy pociąg mieszany.

Do Podwołoczysk: z głównego dworca o godz. 5 min. 56 rano pociąg pospieszny, o godz. 5 min. 42 po poł. pociąg kurierski, o godz. 12 min. 31 po poł. i o godz. 10 min. 27 wieczór pociąg mieszany.

Do Krakowa: o godzin. 10 min. 46 wieczorem pociąg pospieszny, o godz. 4 min. 5 rano pociąg osobowy, o godz. 17 po poł. pociąg kurierski, o godz. 5 min. 3 po poł. pociąg mieszany.

Do Podwołoczysk, z dworca Podzamcze: o godz. 6 min. 6 rano pociąg pospieszny, o godz. 12 min. 57 po południu i o godz. 10 min. 56 wieczór pociąg mieszany.

Przychodzą do Lwowa:

Z Podwołoczysk: na dworzec Podzamcze o godz. 10 min. 13 wieczór pociąg pospieszny, o godz. 2 min. 28 rano i o godz. 3 min. 42 po południu pociąg mieszany.

Z Czerniowiec: o godz. 10 min. 0 wieczór pociąg pospieszny, o godz. 3 min. 35

rano i o godz. 3 min. 52 po południu pociąg mieszany.

Z Podwołoczysk: na dworzec główny lwowski, o godz. 10 min. 26 wieczór pociąg pospieszny, o godz. 12 min. 57 po poł. pociąg kurierski, o godz. 3 min. 5 rano i o godz. 4 min. 10 po południu pociąg mieszany.

Ze Stanisławowa na Stryj: rano o godz. 8 min. 20 pociąg omnibusowy, wieczorem o godz. 8 min. 32 pociąg mieszany i o godz. 10 min. 56 przed poł. pociąg lokalny Stryj-Lwów.

Z Krakowa: o godz. 5 min. 36 rano pociąg pospieszny, o godz. 5 min. 32 po poł. pociąg kurierski, o godz. 9 min. 27 wieczór pociąg osobowy, o godz. 11 min. 33 przed poł. pociąg mieszany.

Spostrzeżenia meteorologiczne.

(Z obserwatorium c. k. Uniwersytetu we Lwowie).
z dnia 15 września 1884.

Barometr 741.72mm. przy temp. 0°C. Psychrometr suchy 10.8°C. Psychrometr wilgotny 10.0°C. Prężność pary 8.7mm. Wilgość 90%. Zachmurzenie 4. Wiatr NE1. Ozon 1.

Temperatura powietrza 8.6°R.

Barometr idzie w górę.

Stan barometru nad poziom morza 767.02mm.

Najwyższa temperatura dnia wczorajszego 19.1°C.

Najniższa temperatura w nocy 9.5°C.

Ilość opadu mierzonego o 7 g. 0.0mm.

Cennik lwowskiej izby handlowej i przemysłowej.

Lwów dnia 13 września 1884.

	płaca żądaj	
	walutę austr.	złr. st.
1. Akcje za sztukę.		
Kol. g. Kar. Lud. po 200 zł. m. k.	267 —	270 —
Kol. lwow.-czes.-jass. po 200 zł. w. a.	183 75	193 —
Banku hip. galic. po 200 zł. w. a.	285 —	290 —
Banku kred. gal. po 200 zł. w. a.	238 —	243 —
2. List. zast. za 10 zł.		
Tow. kredyt. galic. 5 pr. w. a.	98 75	99 75
" " " 4 pr. w. a.	91 40	93 —
" " " 5 pr. okresowe	98 75	99 75
Tow. kred. gal. 4 pr. w. a. los 41 1/2	86 90	87 90
Banku hip. galic. 6 pr. w. a.	101 50	102 50
" " " 5 pr. w. a.	97 25	98 25
" " " 5 pr. w. a. wylosowane z 10 pr. premii	99 15	100 15
Listy dłużne g. Z. kr. w. 6 pr. w. a.	57 —	59 —
" " " 5 pr. w. a.	56 —	58 —
1/2 proc. kraj. listy zastawne	91 —	92 —
Listy dłużne za 100 zł.		
Ogóln. roln. kred. Zakład dla Gal. i Bukow. 6 pr. los. w 15 lat.	— —	— —
4. Oblig. za 100 zł.		
Indemniz. galic. 5 pr. m. k.	100 25	101 25
Oblig. Komunalne gal. Zakł. kred. włościańskiego 6 pr. w. a.	— —	— —
Oblig. komunalne Banku krajowego 5 pr. w. a. I emisji	96 75	97 75
Pożyczki kr. z r. 1873 po 6 pr. w. a.	102 75	104 —
Pożyczki kr. z r. 1883 po 4 1/2 pr. w. a.	90 80	91 80
5. Losy miasta Krakowa	17 50	19 25
" " Stanisławowa	22 50	24 50
6. Monety.		
Dukat holenderski	5 62	5 72
Dukat cesarski	5 65	5 75
Napoleon	9 64	9 74
Półimperyal	9 91	10 02
Haber rosyjski srebrny	1 54	1 64
" " papierowy	1 22 1/2	1 24 1/2
100 marek niemieckich	59 40	60 10
Srebro	— —	— —
Kupony w srebrze	— —	— —

Kurs giełdy wiedeńskiej

z dnia 10 września 1884

1. Dług państwa. płacą żądaj

Jednolity dług państwa w banknot.	80.75	80.90
maj-listopad	80.80	80.95
lut-y-sierpień	81.50	81.65
Jednolity dług państwa w srebrze.	81.55	81.70
styczeń-lipiec	81.50	81.65
kwiecień-październik	81.55	81.70
Losy z roku 1854 po 250 złr. m. k. 4pr.	124.50	125. —
" " " 1860 po 500 złr. w. a. 5pr.	134.50	134.90
" " " 1860 po 100 złr. 5 pr.	143.25	143.75
" " " 1864 po 100 złr.	170. —	170.50
" " " 1864 po 50 złr.	169.50	170. —
Renty Com. po 43 lir. austr.	39. —	41. —
Listy zastaw dom. państw po 120 złr. 5 pr.	151. —	151.50
Austr. Asyg. skarb. zwrotne 1882 5 pr.	— —	— —
Renta papierowa 5pr. z r. 1881	95.85	96. —
Austr. renta zł. wolna od podatku 4pr.	105.10	105.40

2. Obligacje indemn. 5 pr. (za 100 zł. m. k.)

Czech	106.50	— —
Bukowiny	100. —	100.75
Galicyi	100.40	100.90
Niższej Austrii	105. —	106.25
Siedmiogrodu	101. —	101.30
Węgier	100.75	101.25

3. Akcje.

Bank Anglo-aust. 200 zł. emit. zł. 120	106. —	106.25
Inst. kred. dla handlu po 160 zł.	297.20	297.50
Niższ.-aust. tow. eskom. po 500 zł.	823. —	828. —
Gal. banku hip. po 200 zł.	— —	— —
Gal. bank. dhan. i prz. a 200zł. wpł. 40pr.	— —	— —
Gal. zakł. kred. ziemsk. a 200 złr.	— —	— —
Bank dla krajów koronnych a 300 zł. wpł. 50 pr.	— —	— —
Banku austro-węgiersk. a 600 złr.	847. —	849. —
Kol. Albrechta a 200 zł. w srebrze	— —	— —
Aust. Tow. żegluga par. dun. po 500 zł. m.	536. —	538. —
Kol. Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. m.	231.25	231.75
Kol. Prezow-Tarn. (w. e.) a 200 zł	— —	— —
Północna kolej po 1000 zł. m. k.	2360. —	2365. —
Kol. Kar. Ludw. po 200 zł. m. k.	268.75	269.25
Lwów-Czern. kolej po 200 zł. w. a.	150.75	151. —

płaca żądaj

Tow. kol. żel. państw. po 200 zł. m. k.	302. —	302.50
Połud. kol. państw. po 200 złr. w. a.	147.50	148. —
I. kol. węg. gal. a 200 zł. w srebrze	171. —	171.50

4. Listy zastawne losowane.

Ogólny rolniczo-kredytowy Zakład dla Galicyi i Bukowiny w 15 l. 6 pr.	— —	— —
Powsz. austr. zak. kr. ziem. 4 1/2 pr. w. a.	97.30	97.80
złocie w 50 l. premie po 3 pr.	97. —	97.50
Gal. zak. kr. ziem. Krak. los w 18 l. 6 pr.	98.50	98.75
" " " " w 20 l. 7pr.	101. —	101.50
" " " " w 36 l. 5 1/2 pr.	99. —	99.50
Gal. Tow. kred. w. a. po 4 pre.	91. —	92. —
" " " " po 5 pre.	98.75	— —
" " " " po 5 pre. w	98.75	— —
37 latich zwrotne	98.75	— —
Gal. banku hip. po 6 proc.	101.80	102.30
Gal. Zakł. kred. włośc. po 6 pre.	— —	— —
Banku austro-węgiersk. po 5 pr.	101.75	101.90
Węg. Tow. ziem. ake. po 5 1/2 pre.	— —	— —
Zakł. kr. ziem. po 5 1/2 pre.	101.50	102.25

5. Obligacje z prawem pierwszeństwa (za 100 zł.)

Kol. Albrechta a 300 zł. 5 pr. w. a.	99.40	99.80
Tow. kol. żel. Preszów-Tarnów (w. ex.) a 300 zł. 5 proc. w srebrze	98.80	99.30
Kol. poł. po 100 zł. m. k.	105.50	106. —
" " " po 100 zł. w. a.	101.50	102. —
Kol. gal. Kar. Lud. emisja z r. 1881 po 4 1/2 pr.	100. —	100.30
dtto. dtto. (Jarosław-Sokal)	98.80	99.30
Kol. Lwów-Czer.-Jass. III. emis. a 300 złr. 5 pr. w srebrze z r. 1865	98.80	99.20
" " " z r. 1867	100.75	101.25
" " " z r. 1868	99.75	100.25
" " " z r. 1872	99.75	100.25
Węg. gal. kol. a 200 zł. 5 pr. w. s.	98.30	98.70

6. Losy.

Inst. kr. dla han. i pr. po 100 zł. w. a.	176.75	177.35
Clarego po 40 zł. m. k.	41. —	41.80
Tow. żegl. par. na Dunaju po 100 zł. m. k.	115.50	116. —
Kaglievicha po 10 zł. m. k.	19. —	— —
Losy miasta Krakowa po 20 zł. w. a.	18.20	18.60
Pożyczka miasta Lublany po 20 zł.	23. —	24. —
Pożyczka miasta Budy po 40 zł. w. a.	41.50	42.5
Palfero po 40 zł. m. k.	39.25	39.75

płaca żądaj

Czerwon. krzyża austr. Tow. po 10 zł.	13. —	13.25
" " węgiersk. " po 5 zł.	7.15	7.30
Fundacya szpitala Areys. Rudolfa po 10 zł. w. a.	18.75	19.75
Salma po 40 zł. m. k.	54.50	55. —
St. Genois po 40 zł. m. k.	49.75	50.25
Pożycz. m. Stanisławowa (po 20 zł. w. a.)	23.50	24.50
Poż. Tryestu po 100 zł. m. k.	128. —	130. —
" " " po 50 zł. w. a.	68. —	— —
Waldsteina po 20 zł. m. k.	28.25	29. —
Windischgratza po 20 zł. m. k.	38.75	39.25

7. Wexle (na 3 miesiące)

Augsburg na 100 zł. w. p. n.	— —	— —
Berlin na 100 mark w. p. n.	— —	— —
Frankfurt na 100 mark w. p. n.	— —	— —
Hamburg na 100 mark w. p. n.	— —	— —
Londyn na 10 ft. szt.	121.60	121.80
Paryż na 100 fr.	48.30	48.35

Kurs złota.

Dukat cesarski mon.	5.75	5.77
" " pełnej wagi	5.76	5.78
Korona	— —	— —
20-frankówka	9.66	9.67
Rosyjski imperyal	9.94	9.96
Talar związkowy	— —	— —
Srebro	— —	— —

Bank krajowy

6 pre. obligacje pożyczki krajowej	— —	— —
4 1/2 pre. obligacje pożyczki krajowej	— —	— —
5 pre. oblig. komunalne banku kraj	— —	— —
4 1/2 pre. krajowe listy zastawne	— —	— —

Z lwowskiej izby handlowej i przemysłowej.

Telegrafowany kurs wiedeński

dnia 13 września 1884

	złr.	ct.
Jednolity dług państwa w banknotach	80.80	—
" " " w srebrze	81.65	—
Renta w złocie	105.70	—
5 pr. austr. renta marcową	95.65	—
Akcie banku wiedeńskiego	250. —	—
" " kredytowego	298. —	—
Londyn	121.60	—
Srebro	— —	— —
Napoleon	9.67 1/2	—
Dukat cesarski mon.	5.77	—
100 marek niemieckich	59.60	—

Konkursa.

L. 3536. (5924 2—3)
Celem obsadzenia posady zastępcy Prokuratora przy Prokuratury państwa we Lwowie, z poborami VIII. klasy rangi rozpisyje się niniejszym konkurs.

Ubiegający się o tę posadę mają swoje należycie udokumentowane, do wysokiego Ministerstwa sprawiedliwości wystosowane podania wnieść najdalej do końca września 1884 w przepisanej drodze.

C. k. Nadprokuratora Państwa.

Lwów, 10 września 1884.

L. 1795. (5906 2—3)
Na opróżnioną przy c. k. sądzie obwodowym w Nowym Sączu posadę adjuńka kancelaryjnego rozpisyje się konkurs z terminem 14 dniowym.

Podania o tę posadę wnieść należy do prezydium sądu w Nowym Sączu.
Nowy Sącz, 9 września 1884.

L. 8709/pr. (5915 2—3)
W celu obsadzenia posady rewidenta w IX. a względnie oficyała w X. i asystenta w XI. randze w charakterze przewizorycznym w biurze rachunkowym c. k. Namiestnictwa, rozpisyje się niniejszym konkurs.

Ubiegający się o jedną z powyższych posad, winni wnieść podania swe, zaopatrzone w należyte dowody, w drodze właściwej w przeciągu czterech tygodni, licząc od dnia ogłoszenia niniejszego konkursu, do Prezydium c. k. Namiestnictwa.

Z Prezydium c. k. Namiestnictwa.

We Lwowie, 9 września 1884.

Kuratele.

L. 7344. (5796 2—3)

Podaje się do powszechnej wiadomości, że Wasyl Uszczyk gospodarz z Lubienia wielkiego za marnotrawcę uznany i że dla niego Michał Baran kuratorem ustanowiony został.

C. k. sąd powiatowy

Gródek, 3 sierpnia 1884.

RAZIMIERZ LEWICKI

GŁÓWNY SKŁAD DLA GALICJI

Porcelany, Szkła i towarów mieszanych

We Lwowie, ulica Trybunalska 1. 6.

Założony w roku 1845.

Z dóbr Kłodno JW. hrabiego Uruskiego będą na sprzedaż **knurki i loszki** rasy francuskiej, oraz **kaczki** francuskie w kamienicy Nr. 26 Ormiańska wehód i 4 Grodzickich, a to w dniach **15 i 16 września**. Bliższe wiadomości tamże. (5941 2-2)

Calicot najtrwalszy materiał

na kalessony, sztuka na 10 par złr. 8.

Perkale białe „Chiffon“

z fabryki Bened. Schrola Synów

metr po 25, 30, 33, 35, 38, 44, 50, 58, 65 et.

Dymki bawełniane

metr po 42, 60 et.

Brylantyny, piki,

metr po cent. 36, 55, 60, 65, 70, 75, 80,

90 i 1 złr. 15 et.,

poleca w wielkim wyborze

MAGAZYN

Markiewicza

we Lwowie, plac Maryacki, 1. 10.

(5944 1-2)

Oswobodźmy!

od dolegliwości odcisków może być każdy w przeciągu dni kilku w sposób zupełnie nieboleśnie pod gwarancją za skutek, tylko przez **Keralyn** aptekarza **Schneida z St. Georgs-Apotheke, Wien, V., Wimmergasse 33.** — Cena pół flakonu 60 et. całego flakonu 1 zł., pocztą 10 et. więcej. Ażeby otrzymać środek prawdziwy i skuteczny, należy żądać wyraźnie aptekarza **Schneida Keralynu** i strzedz się naśladowstwa i innych środków zalecanych. (5098 3-8)

Skład we Lwowie w apt. Mikołascha.

Najprzedniejsze kuracyjne

Winogrona

feslawskie i badeńskie

w koszykach po 4, 5 i 6 kilo

najstaranniej opakowane, rozsełają

i polecają (5968 1-10)

ST. MARKIEWICZ

w Rynku 1. 42 i

Sadłowski i Markiewicz

w Rynku 1. 23 we Lwowie.

Ces. król. uprzyw.

galic. akcyjny Bank hipoteczny

wydaje we Lwowie i przez Filie

w Krakowie, Czerniowcach i Tarnopolu

ASYGNATY KASOWE

4 procentowe płatne w 30 dni po wypowiedzeniu.

4 1/2 „ „ „ 60 „ „ „

Lwów, 7 stycznia 1884.

DYREKCJA.

(Przedruk nie będzie płacony)

(4223 21-7)

Dr. A. Majewskiego

Zakład wodoleczniczy

we Lwowie (w Kisielce)

otwarty przez cały rok.

przyjmuje chorych z zupełnym zaopatrzeniem i **dochojących** do kuracji, która się odbywa od 6—8 godziny rano i od 4—6 godziny po południu pod nadzorem lekarza.

Równocześnie otwarte kąpiele ciepłe i Dusze dla szerszej publiczności.

(2871 55-2)

W dworze Ilkowiech przy Tarnowie, są do sprzedania z wolnej ręki lub przez licytację dnia **9 października** odbyć się mająca: **Lokomobila, wszelkie maszyny gospodarcze, sprzęty gospodarcze, oraz konie, woły, krowy.** (5901 3-3)

Karol Bałłaban, Lwów

poleca

koniak

od najsławniejszych firm z **Kognak** własnego napełniania i w butelkach oryginalnych sprowadzany.

1 but. Meukowa, 6letni zł. 2.50

1 but. Bouttola 6letni zł. 2.50

Wprost z Kognak w oryginalnych butelkach sprowadzany

1 but. Salignak z I* gwiazdą 10letni

złr.

1 but. Salignak z II** gwiazdkami

12letni 3 złr. 50 et.

1 but. Salignak z III*** gwiazdkami

15letni 4 złr.

1 but. Salignak Medail d'or 20let.

5 złr. (778 2-8)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Na cytrze

na fortepianie i śpiewu

udziela nauk

Emil Kalinowski

metr muzyki,

(Lyczaków 1. 7, na I piętrze).

Jego utwory na cytrze są w księgarniach do nabycia. — Cytry i struny sprzedaje najtaniej i na raty, polecając oraz swój

Skład fortepianów i pianin

po najniższych cenach Instrumenta ograne kupuje, pożyczka, lub mienia na nowo. (Przybory dla stroicieli bardzo tanio).

(5675 3-6)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

poleca **Rybki** złote, żywe, 1 sztuka po 35 centów.

AKWARYA t. j. szkła i rezerwoary na złote rybki pojedyncze, po 1 zł. 40 et., 1 zł. 60 et., 1 zł. 80 et., 2 zł., 3 zł.

AKWARYA ozdobne z postumentami z majoliki lub terakoty, sztuka po 5 zł., 6 zł., 8 zł., 10 zł., 15 zł., 20 zł. i wyżej.

Pierwsza krajowa Fabryka chemiczno-kosmetyczna

(odszczególniona pięcioma medalami zastęgi)

Jana Ihnatowicza

magistra farmacji i chemika sądowego we Lwowie

ulica Kopernika 1. 3

poleca:

Violin przeciw poceniu się rąk i pach. — Flakon 50 et. **Pudr salicylowy** przeciw poceniu się i odparzeniu nóg, pudełko 50 et.

Ocet desinfekcyjny silnie odświeżający i odwietrzający powietrze, używany w biurach, korytarzach i t. p. — Flakon 50 et.

Kadziło antymizmatyczne

radycznie oczyszcza powietrze, niszczy bakterie szkodliwe zdrowiu, dając przyjemny i aromatyczny zapach. Używa się w salonach, pokojach sypialnych, mianowicie dziecięcych. — Flakon 50 et.

Trociezki desinfekcyjne do kadzenia

radycznie oczyszczają powietrze. — Pudełko 10 et.

Składy własne fabryczne we Lwowie: ulica Halicka nr. 25, w Krakowie Sukiennice nr. 20, oraz nabyć można w Przemysłu w aptece p. Nahlaka, w Jarosławiu w aptece p. Wisłockiego, w Rzeszowie w aptece p. Karpińskiego i w Drogueryi p. Zacharskiego, w Stanisławowie w aptece p. Macury, w Tarnopolu w aptece p. Jamrogiewicza, w Samborze w aptece p. Marsza, w Kołomyi w aptece p. Stenzla, w Buczacu u p. J. Müllera, w Tarnowie u pp. Wierzycki i Pion. (4303 13-2)

ZAPALENIE OSKRZELI, KASZEL, KATARY

KATARY piersi i osłabienie

suchoty, Astmy

Leczą się szybko i z pewnym skutkiem przez użycie

KROPEL LIWŃSKICH

(GOUTTES LIVONIENNES)

Z Kreozotu drzewa bukowe, Smoty Norwęgskiej i Balsamu Tolutańskiego

P. TROUETTE-PERRET

Jest to środek niezawodny, leczący radycznie wszelkie słabości organów oddechowych, zalecany przez znakomitości lekarskie jako jedynie skuteczny. Jedyny który nie tylko nie utrudza żołądka, ale go jeszcze wzmacnia i obudza apetyt. Dwie krople rano i wieczorem wystarczają do pokonania chorób piersiowych w najsilniejszych objawach.

Skład główny: **TROUETTE-PERRET**, 165 ulica Saint-Antoine, w PARYŻU, i w głównych aptekach.

Dla uniknięcia fałszerstw wymagać należy **Ściśle francuskiego Rządu** na każdym flaconie.

Dość można wa Lwowie w aptekach Pp. Mikołascha i Krzyżanowskiego. W Czerniowcach w aptece p. Golichowskiego.

Pierwszorządna fabryka

Düsseldorfska

w Krakowie

poleca podług własnego systemu wyrabianą

Musztardę i Ocet

(prawdziwy winny i owocowy)

Produkta te przewyższają swoją jakością wszystkie dotychczas w monarchii wyrabiane lub wprowadzane fabrykaty. Do nabycia we wszystkich znaczniejszych handlach korzennych i delikatesów. (499 4-2)

Na sezon polowania

polecają

śrót, lotki, kule i kapsle,

uniwersalne smarowidło

nieprzemakalne do butów,

smarowidło podeszwochronne

czernidło i lakier

do skór

po najtańszych cenach

Hübner i Hanke we Lwowie.

(5320 9-2)

Niniejszem polecam moją parową

farbiarnię

pod firmę (5177 3-2)

W. Mieding

przy ul. Jagiellońskiej 1. 20 we Lwowie.

Obwieszczenie.

Rozpisuje się licytację na dostawę drzewa opałowego dla gmachu sejmowego we Lwowie na zimę 1884/5 roku a mianowicie:

1. Drzewa bukowe od 600 do 800 metrów kubicznych.

2. Drzewa grabowego od 500 do 700 metrów kubicznych.

3. Drzewa sosnowego lub brzoźowego od 20 do 40 metrów kubicznych.

Licytacja odbędzie się dnia 22 września r. b. o godz. 11 przed południem w biurze dyrektora kancelarii Wydziału krajowego gdzie po złożeniu ofert pisemnych nastąpi jeszcze ustna z ofertami rozprawa z wywołaniem ceny od metra kubicznego każdego gatunku drzewa. Każdy z licytujących ma złożyć wadium w kwocie 200 (dwustu) złotych w. a. na ręce dyrektora kancelarii, u którego i bliższe warunki przejrzeć można.

Z Wydziału krajowego.

Lwów, dnia 3 września 1884.